

POROVNANIE HRANÍC OB RATU NA PLATENIE DPH V KRAJINÁCH EÚ A SR

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2023

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou

Obsah

Zoznam tabuliek	5
Zoznam grafov	5
Úvod.....	7
1. Legislatívny rámec DPH na Slovensku	8
1.1 Legislatívny vývoj DPH na Slovensku.....	8
1.2 Charakteristika dane z pridanej hodnoty	10
1.3 Predmet dane z pridanej hodnoty	10
1.4 Zdaniteľná osoba	10
1.5 Odpočítanie dane	11
1.6 Sadzba dane	11
1.7 Osobité sadzby dane	12
1.8 Základ dane.....	12
1.9 Oslobodenie od DPH	13
1.10 Registrácia zdaniteľných osôb.....	14
1.11 DPH Skupina	15
1.12 Registrácia zahraničnej zdaniteľnej osoby	16
1.13 Zrušenie registrácie pre DPH	16
1.14 Kontrolný výkaz	17
1.15 Výhody a nevýhody pri registrácií DPH pre FO a PO	17
2. Porovnanie výšky hraníc vo vybraných krajinách vo vybraných krajinách EÚ ..	19
2.1 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Českej republike	19
2.1.1 Povinná registrácia na DPH	19
2.1.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	20
2.1.3 Výška sadzieb DPH.....	21
2.2 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Bulharsku	21
2.2.1 Povinná registrácia na DPH	21
2.2.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	22
2.2.3 Výška sadzieb DPH.....	22
2.3 Vybrané podmienky uplatňovania DPH vo Francúzsku	23
2.3.1 Povinná registrácia na DPH	23
2.3.2 Hranica obratu pre registráciu DPH	23
2.3.3 Výška sadzieb DPH.....	24
2.4 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Taliansku	24

2.4.1	Povinná registrácia na DPH	24
2.4.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	25
2.4.3	Výška sadzieb DPH.....	26
2.5	Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Litve	26
2.5.1	Povinná registrácia na DPH	26
2.5.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	27
2.5.3	Výška sadzieb DPH.....	27
2.6	Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Poľsku	28
2.6.1	Povinná registrácia na DPH	28
2.6.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	29
2.6.3	Výška sadzieb DPH.....	29
2.7	Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Rumunsku	29
2.7.1	Povinná registrácia na DPH	29
2.7.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	30
2.7.3	Výška sadzieb DPH.....	30
2.8	Vybrané podmienky uplatňovania DPH vo Švédsku	30
2.8.1	Povinná registrácia na DPH	31
2.8.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	31
2.8.3	Výška sadzieb DPH.....	32
2.9	Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Írsku	32
2.9.1	Povinná registrácia na DPH	32
2.9.2	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH	33
2.9.3	Sadzby DPH	33
2.10	Hranice obratu pre povinnú registráciu DPH v krajinách EÚ.....	34
3.	Navýšenie hranice pre povinnú registráciu platiteľa DPH na Slovensku.....	35
3.1	Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH pri zohľadnení inflácie .	37
3.2	Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu k DPH pri zohľadnení smernice EÚ	38
Záver.....		40
Zoznam príloh:		43
Zoznam použitých zdrojov:		44

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Vývoj hranice obratu na povinnú registráciu DPH na Slovensku	9
Tabuľka 2 Osobitné sadzby dane uplatňované v krajinách EÚ	12
Tabuľka 3 Činnosti oslobodené od DPH na Slovensku	13
Tabuľka 4 Podmienky pre zrušenie registrácie platiteľa DPH (tuzemská zdaniteľná osoba)	16
Tabuľka 5 Podmienky pre zrušenie registrácie platiteľa DPH (zahraničná zdaniteľná osoba).....	16
Tabuľka 6 Výhody a nevýhody platiteľa DPH na Slovensku	18
Tabuľka 7 Vývoj hranice obratu v Českej republike.....	20
Tabuľka 8 Vybrané ukazovatele DPH V Česku.....	21
Tabuľka 9 Vybrané ukazovatele DPH v Bulharsko	22
Tabuľka 10 Vývoj hranice obratu Francúzska	24
Tabuľka 11 Vybrané ukazovatele DPH vo Francúzsku	24
Tabuľka 12 Vývoj hranice obratu v Taliansku.....	26
Tabuľka 13 Vybrané ukazovatele DPH v Taliansku.....	26
Tabuľka 14 Vybrané ukazovatele DPH v Litve	27
Tabuľka 15 Vývoj hranice obratu v Poľsku.....	29
Tabuľka 16 Vybrané ukazovatele DPH v Poľsku	29
Tabuľka 17 Vybrané ukazovatele DPH v Rumunsku	30
Tabuľka 18 Vývoj hranice obratu vo Švédsku	31
Tabuľka 19 Vybrané ukazovatele DPH vo Švédsku	32
Tabuľka 20 Vývoj hranice obratu v Írsku	33
Tabuľka 21 Vybrané ukazovatele DPH v Írsku	33
Tabuľka 22 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH v krajinách EÚ.....	34
Tabuľka 23 Počet podnikateľských subjektov a objem DPH v Eur podľa daňových priznaní za rok 2021	35
Tabuľka 24 Vývoj inflácie na Slovensku od roku 2009 do roku 2025.....	37

Zoznam grafov

Graf 1 Historický vývoj sadzieb DPH na Slovensku	12
Graf 2 Podiel povinne registrovaných FO a PO na DPH k 31.12.2021	36
Graf 3 Podiel na celkovom počte FO - podnikateľov a PO podnikateľov podávajúcich daňové priznanie k DPH za rok 2021 (s dosiahnutým obratom do 49 790 Eur).....	36
Graf 4 Podiel FO a PO s možnosťou zmeny povinnej registrácie pri zmene hranice obratu na 78 000 Eur na celkovom počte platiteľov DPH.....	38
Graf 5 Podiel FO a PO s možnosťou zmeny povinnej registrácie pri zmene hranice obratu na 85 000 Eur na celkovom počte platiteľov DPH	39

Zoznam skratiek

DPH	Daň z pridanej hodnoty
CZK	Česká koruna
EÚ	Európska únia
ČR	Česká republika
BGN	Bulharský lev
MSP	Malé a stredné podniky
ORSR	Obchodný register slovenskej republiky
IČ DPH	Identifikačné číslo k dani z pridanej hodnoty
B2C	Business to customer
SAF - T	Standart audit file for tax
RON	Rumunský Lei
SEK	Švédská koruna
PLN	Poľský zlotý
NBS	Národná banka Slovenska
FO	Fyzická osoba
PO	Právnická osoba
SR	Slovenská republika
HDP	Hrubý domáci produkt
SK	Slovenská koruna
CZK	Česká koruna
SBA	Slovak Business Agency
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
MSP	Malé a stredné podniky

Úvod

Daň z pridanej hodnoty možno charakterizovať ako komplexnú a univerzálnu nepriamu daň, s ktorou sa stretávajú všetky podnikateľské subjekty, ktoré napĺňajú podmienky pre registráciu k DPH, ako aj subjekty, ktoré sú dobrovoľne registrované k platbe DPH. Táto daň je považovaná za dôležitú súčasť príjmu štátneho rozpočtu. DPH bola zavedená na Slovensku v roku 1993. Súčasný legislatívny stav systému DPH platí od roku 2004, t. j. od vstupu Slovenska do Európskej únie, kde okrem prijatých reforiem bolo potrebné tiež zosúladiť tuzemské podmienky s požiadavkami EÚ vo všetkých oblastiach. Od tohto roku bol zákon viackrát novelizovaný, čím reaguje na zmeny v spôsoboch obchodovania a realizovaných daňových únikoch. Jednalo sa o snahu, čo najviac tento systém zefektívniť. Okrem iného sú tieto zmeny spôsobené aj meniacou sa úpravou spoločného systému DPH na úrovni EÚ, ktorá vstúpila do platnosti v roku 2007.

Registrácia na daň z pridanej hodnoty sa v krajinách EÚ pokladá za základnú podmienku pre využívanie systému DPH ako pre tuzemskú, tak aj pre zahraničnú zdaniteľnú osobu.

Existujúce formy registrácie na DPH sa v rámci krajín EÚ navzájom neodlišujú, ale podmienky ich uplatňovania môžu byť rôzne. Počas obdobia, kedy je FO alebo PO registrovaná ako platiteľ DPH, môžu vzniknúť viaceré dôvody na zrušenie registrácie, ktorým je taktiež potrebné venovať pozornosť.

Hlavným cieľom analýzy je zmapovanie aktuálneho stavu uplatňovania DPH a posúdenie aktuálnej hranice obratu pre vstup fyzických a právnických osôb do pásma platiteľa DPH na Slovensku. Medzi ďalšie parciálne ciele patrí porovnanie hranice obratu na DPH vo vybraných krajinách s aktuálnym stavom na Slovensku. Taktiež posúdenie navýšenia hranice na vstup do pásma platiteľa DPH na Slovensku a jeho dopad na FO a PO podnikateľov a príjem štátneho rozpočtu.

Pre účely naplnenia cieľa predmetnej analýzy sa prvá kapitola podrobnejšie zaoberá problematikou DPH na Slovensku, a to z hľadiska legislatívneho vývoja od roku 1993, kedy bola DPH zavedená do praxe a nahradila dovtedy používanú daň z obratu. Ďalej sa prvá kapitola venuje charakteristike DPH, predmetu dane, uplatňovaným sadzbám DPH, činnostiam oslobodeným od platby DPH, registrácii tuzemských a zahraničných zdaniteľných osôb a výhodám a nevýhodám platiteľa DPH na Slovensku.

Druhá kapitola poukazuje na aktuálny stav DPH vo vybraných krajinách (Česká republika, Bulharsko, Francúzsko, Taliansko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Švédsko a Írsko), ktorý mapuje pomocou porovnávacích kritérií (hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH, sadzby DPH, DPH skupina, dobrovoľná registrácia a frekvencia priznania k DPH).

Súčasťou poslednej kapitoly je načrtnutá zmena v podobe navýšenia hranice obratu pre povinnú registráciu k DPH na Slovensku. Nami navrhovaná nová hranica obratu zohľadňuje vývoj inflácie a smernicu EÚ z roku 2020, ktorá má za cieľ znížiť administratívnu záťaž.

1. Legislatívny rámec DPH na Slovensku

Prvá kapitola analýzy popisuje legislatívny vývoj najdôležitejších zmien v zákone o DPH na Slovensku. V kapitole sú ďalej vysvetlené základné pojmy súvisiace s DPH, s povinnosťami registrácie platiteľa DPH a vývojom sadzieb DPH. Konverzné kurzy použité v 1. kapitole sú uvedené v prílohe č. 1.

1.1 Legislatívny vývoj DPH na Slovensku

Pred zavedením DPH na území Slovenska sa uplatňovala daň z obratu, ktorá bola implementovaná do legislatívy od roku 1952 až do roku 1992. Daň z obratu bola typom nepriamej dane, ktorá bola odvádzaná z predaja, produkcie alebo z vnútropodnikového použitia tovaru. Daň z obratu sa vyrubovala jednorazovo ako percento z ceny obratu. Neuplatňovala sa pri dodávkach pre výrobnú spotrebu a vývoz. Daň z obratu zdaňovala obrat z predaja tovaru a služby vlastnej výroby alebo nákupu tovaru a služby, zatiaľ čo DPH zdaňuje spotrebu. Od 1.1.1993 bola na Slovensku v rámci reformy daňovej sústavy zavedená DPH, ktorá spoločne so spotrebnými daňami nahradila daň z obratu. Medzi hlavné dôvody zmeny formy dane je, že DPH oproti dani z obratu je transparentnejšia a neutrálna. Mnoho odborníkov v oblasti daní dokonca považuje DPH za najefektívnejší nástroj na dosahovanie príjmu do štátneho rozpočtu. K najdôležitejším zmenám v oblasti legislatívnej úpravy DPH na Slovensku od roku 1993 patria zmeny v oblasti registrácie platiteľa DPH, zmeny sadzieb DPH, zmeny pri presune medzi základnou a zníženou sadzbou DPH, v oslobodených sektoroch a zmeny v systéme uplatňovania nadmerných odpočtov.

Od zavedenia DPH do roku 2003 boli na Slovensku uplatňované dve sadzby DPH, a to štandardná a znížená. V roku 1993 bola zavedená štandardná sadzba dane na úrovni 23 % a znížená sadzba dane na úrovni 5 %. Počas nasledujúcich 10 rokov sa sadzby DPH menili celkovo štyrikrát. Pred reformou a vstupom Slovenska do EÚ v roku 2004 bola základná sadzba DPH vo výške 20 % a znížená sadzba vo výške 14 %. Hranica obratu registrácie pre platbu DPH bola stanovená v roku 1993 na úrovni 6 mil. Sk. V priebehu nasledujúcich dvoch rokoch poklesla na úroveň 3 mil. Sk.¹

Daňová reforma v roku 2004 v sebe skĺbila podmienky a potreby slovenského hospodárstva s požiadavkami EÚ. Daňová reforma sa výrazne dotýkala DPH, pretože medzi jej ciele patrilo zavedenie jednotnej 19 % sadzby dane a presun daňového bremena z priamych daní na nepriame.

Zavedenou reformou sa zrušila 14 % znížená sadzba DPH a zaviedla sa jednotná 19 % sadzba dane pre všetky tovary a služby. Zavedenie jednotnej 19 % sadzby dane sa dotklo tovarov a služieb, ktoré podliehali zníženej sadzbe dane. Jednalo sa o potraviny, lieky, energie, dodanie stavieb, stavebné práce, knihy, noviny, časopisy, hotelové a reštauračné stravovanie. Uplatnenie jednotnej sadzby dane prinieslo zjednodušenie mechanizmu tejto dane, zníženie administratívnej náročnosti u platiteľov, ale aj u správcov dane a zamedzenie rôznych špekulatívnych snáh presunov tovaru a služieb do zníženej sadzby, ktoré umožňovala existencia dvoch sadzieb.

Do novoprijatého zákona č. 222/2004 Z.z. o DPH boli premietnuté všetky pravidlá povinné pre členské štáty EÚ, ktoré sú obsiahnuté v smerniciach EÚ upravujúcich DPH. Vstupom do EÚ sa zrušilo zdaňovanie dovozu tovaru z členského štátu EÚ a oslobodenie od dane tovaru

¹ Dostupné online: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Vyvoj-sadzieb-dane-z-pridanej-hodnoty-v-SR-od-roku-1993.htm>

dodaného do členského štátu EÚ. V roku 2004 nastali zmeny v oblasti uplatňovania nadmerných odpočtov. Pokiaľ platiteľovi vznikne v zdaňovacom období nadmerný odpočet, odpočíta ho od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období. V prípade, ak tak nemôže urobiť, daňový úrad vráti nadmerný odpočet do 30 dní bez podania žiadosti.

Dňom vstupu Slovenska do EÚ sa hranica obratu upravila na výšku 1,5 mil. Sk (37 453 Eur). Táto zmena platila 5 rokov.

Od roku 2007 bola do legislatívy zavedená znížená sadzba dane vo výške 10 % na vybrané tovary zdravotníckeho charakteru, čím došlo k presunu uvedených tovarov zo základnej sadzby na zníženu. O rok neskôr sa do zníženej sadzby dane zaradili aj ďalšie tovary, ako napríklad tlačené knihy, hudobniny, brožúry, obrázkové knihy a iné podobné tlačoviny.

Novelou zákona o DPH účinnou od 01.01.2009 sa v SR hranica obratu k povinnej registrácii DPH znížila na 35 tis. Eur (1 054 410 SK). Touto zmenou sa právna úprava zákona o DPH prispôsobila smernici Rady 2006/112/ES. Počas roka 2009 došlo k druhej a zároveň poslednej zmene v oblasti hranice obratu povinnej registrácie k DPH. Hranica bola vrátená naspäť na úroveň pred roka 2009 (49 790 Eur), táto hranica je platná dodnes.²

Novela zákona o DPH z roku 2011 prináša zmeny v podobe navýšenia sadzby DPH na 20 %. Zvýšenie základnej sadzby DPH bolo považované za dočasné opatrenie na zníženie deficitu verejných financií. No hodnota základnej sadzby na úrovni 20 % bola zachovaná až do súčasnosti. Novelou zákona o DPH sa taktiež skrátila lehota registrácie na DPH na 21 dní, upravila pohyblivú výšku pokuty za skoršie vyplatenie nadmerného odpočtu na základe nepravdivých údajov a stanovila sa lehota na podanie kontrolného výkazu na 25 dní bez ohľadu na deň podania daňového priznania. V roku 2011 bola zrušená druhá znížená sadzba dane, ktorá bola stanovená vo výške 6 % a uplatňovala sa na tzv. predaj z dvora³ a bola platná iba 8 mesiacov.

V rokoch 2016 až 2019 došlo k viacerým novelám zákona o DPH, ktorými sa rozšíril zoznam tovarov, na ktoré sa vzťahuje znížená sadzba DPH vo výške 10 %. Medzi tieto tovary a služby patria mäso, živé ryby, mlieko a smotana, maslo, chlieb neobsahujúci pridané suroviny a ubytovacie služby⁴.

Tabuľka 1 Vývoj hranice obratu na povinnú registráciu DPH na Slovensku

Rok	Hranica na povinnú registráciu DPH
1993	6 mil. Sk. (199 tis. Eur)
1994	3 mil. Sk. (99 tis. Eur)
2004	1,5 mil. Sk. (37 tis. Eur) ⁵
2009	35 tis. Eur
2009	49,79 tis. Eur ⁶

Zdroj: Finančná správa SR

² Dostupné online: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/17313/1/11_banociova.pdf

³ Predajom z dvoru sa rozumel priamy predaj, ktorá je určený len konečného spotrebiteľa. Ak prebieha v malom množstve, nie je na jeho realizáciu potrebné ani živnostenské oprávnenie.

⁴ Dostupné online: <https://skdp.sk/webnew/main.nsf/0/79FE0D515040F2E1C12582470036ED90>

⁵ Hodnota za rok 2004 je prepočítaná kurzom 40,05 korún / 1 Eur

⁶ Hodnoty za rok 1993 a 1994 sú prepočítané kurzom 30,126 korún / 1 Eur

1.2 Charakteristika dane z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty je v slovenskej legislatíve zakotvená v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Takisto uplatňovanie DPH podlieha smernici Rady 2006/112/ES, ktorá vymedzuje predmet dane, zdaniteľné osoby, zdaniteľné transakcie, miesto plnenia zdaniteľných transakcií, dátum uskutočnenia zdaniteľného plnenia, základ dane, sadzby dane, oslobodenie od dane, odpočet dane, osoby povinne platiť daň povinnosti osôb povinných platiť daň a ďalšie.

Daň z pridanej hodnoty je charakterizovaná ako daň zo spotreby, ktorou sa zdaňuje verejná aj súkromná spotreba, vlastná spotreba podnikateľa, ako aj dovoz tovarov do tuzemska, pričom vývoz nepodlieha dani z pridanej hodnoty.

Uvedená daň sa vzťahuje na všetky podnikateľské subjekty bez ohľadu na to, v akom odvetvi podnikajú a akú majú právnu formu podnikania.

Zároveň ide o nepriamu daň, ktorú platia/hradia daňovníci ako koneční spotrebitelia v cene tovaru alebo služby. Platitelia DPH zaregistrovaní na príslušnom daňovom úrade odvádzajú daň do štátneho rozpočtu za podmienky, že ich obrat dosiahol sumu 49 790 Eur za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov.⁷

1.3 Predmet dane z pridanej hodnoty

Tovar a dodanie tovaru

Predmetom dane podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona o DPH je dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby.

Za tento druh tovaru sa považuje hmotný majetok, ktorým je hnutelná alebo nehnuteľná vec vrátane pozemkov, voda, teplo, elektrina, bankovky a mince, pokiaľ sa jedná o dodanie za účelom zberateľstva. Dodaním tovaru je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník.

Službou sa rozumie nadobudnutie práva nakladať s tovarom ako vlastník s hnutelným majetkom odoslaným alebo prepravovaným dodávateľom k jeho nadobúdateľovi.

Dovoz tovaru

Predmetom dane podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona o DPH je dovoz tovaru do tuzemska.

Za dovoz tovaru sa považuje nákup tovaru v krajinách mimo územia EÚ, jedná sa o tovar, ktorý bol dovezený z krajín mimo EÚ do krajiny EÚ.⁸

1.4 Zdaniteľná osoba

Za zdaniteľnú osobu sa považuje taká osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť definovanú v § 3 ods. zákona o DPH bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti.

Zdaniteľnou osobou je predovšetkým FO a PO podnikateľ. Za zdaniteľnú osobu sa však považuje aj osoba, ktorá nie je založená alebo zriadená na účel podnikania pokiaľ vykonáva

⁷Dostupné online: <https://www.kurzy-online.sk/dane/co-je-dph/>

⁸Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zakladne-pojmy#ZdanitelneObchody>

ekonomickú činnosť, z ktorej dosahuje príjem. Pri ekonomickej činnosti by malo ísť o vykonávanie činnosti na pokračujúcej báze, z ktorej sa opakovane dosahujú príjmy.⁹

1.5 Odpočítanie dane

Nárok na odpočítanie DPH vzniká zdaniteľnej osobe, ktorá má postavenie platiteľa dane. Pokiaľ nedôjde k vzniku daňovej povinnosti tak FO a PO podnikateľ nemá nárok na odpočet dane.

FO a PO podnikateľovi vzniká nárok na odpočítanie dane v situácii, ak prijatý tovar a služba mali priamu a bezprostrednú väzbu na zdaniteľné plnenie s nárokom na odpočítanie. Zároveň platiteľ dane musí vedieť objektívne preukázať všetky skutočnosti, na základe ktorých si uplatnil odpočítanie dane za prijaté tovary a služby. Platiteľ dane si môže odpočítať:

- Daň uplatnenú iným platiteľom v tuzemsku v cene dodaného tovaru alebo služby.
- Daň uplatnenú platiteľom dane z tovarov a služieb, pri ktorých je osobou povinnou platiť daň podľa zákona o DPH.
- Daň uplatnenú platiteľom dane pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu podľa zákona o DPH.
- Daň zaplatenú v tuzemsku správcovi dane pri dovoze tovaru z tretích štátov.

Platiteľ dane nemôže odpočítať daň, ak vykonáva činnosti oslobodené od dane podľa zákona o DPH. Pri kúpe tovaru a služby na účely pohostenia a zábavy a pri prechodných položkách v prípade, ak nakúpi tovar alebo službu na iný účel ako podnikanie.¹⁰

1.6 Sadzba dane

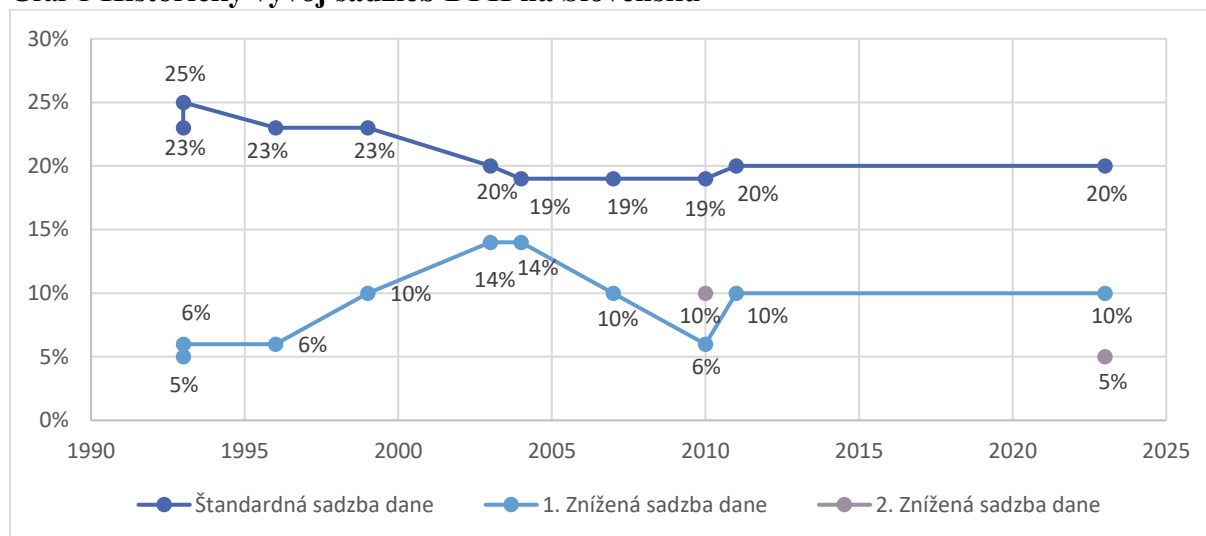
Základná sadzba dane z pridanej hodnoty je na Slovensku stanovená na úrovni 20 %. Ďalšou sadzbou, ktorú definuje zákon o DPH, je znížená sadzba DPH na úrovni 10 % a platí pre tie tovary a služby, ktoré sú uvedené v zákone o DPH. Od roku 2023 je platná aj ďalšia znížená sadzba DPH vo výške 5 %, ktorá je uplatňovaná v súvislosti s nájomným bývaním. Zároveň platí, že pokiaľ podnikateľ obchoduje s tovarom alebo so službou so zníženou sadzbou DPH nie je možné sa rozhodnúť pre základnú 20 % daň. Slovensko v roku 2023 zaradilo do zoznamu tovarov a služieb, na ktoré sa uplatňuje znížená sadzba DPH aj reštauračné a stravovacie služby, vstupné do umelých kúpalísk, na sprístupnenie krytých a nekrytých

⁹ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zakladne-pojmy#ZdanitelnaOsoba>

¹⁰ Dostupné online : <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/odpocitanie-dane>

športových zariadení na účely vykonávania športu a prepravu osôb visutými a pozemnými lanovkami a lyžiarskymi vlekmami.¹¹

Graf 1 Historický vývoj sadzieb DPH na Slovensku

Zdroj: vatapp.net

1.7 Osobitné sadzby dane

V niektorých krajinách EÚ okrem Slovenska sa používajú aj osobitné sadzby, ktoré vznikli z historických dôvodov. Mnohým krajinám sa umožnilo na prechodné obdobie používať tieto sadzby ako prechodné opatrenie, kým definitívne neprijmú úpravy DPH dohodnuté všetkými krajinami. Rozlišujeme 3 osobitné sadzby parkovacie, super znížené a nulové sadzby DPH.

Tabuľka 2 Osobitné sadzby dane uplatňované v krajinách EÚ

Prechodné sadzby (parkovacie)	Prechodné sadzby sa uplatňujú na tie tovary a služby, ktoré nemôžu byť zdanené zníženými sadzbami, lebo nie sú uvedené v prílohe III. smernici o spoločnom systéme DPH. Podmienkou pre uplatňovanie sadzby je, že jej výška musí byť vyššia ako 12 %. V budúcnosti sa majú prechodné sadzby postupne zrušiť.
Super znížené sadzby	Uplatňujú sa iba v niektorých krajinách a je to sadzba s hodnotou nižšou ako 5 %.
Nulové sadzby	Uplatňujú sa na tovary a služby, pri ktorých spotrebiteľ nemusí platiť žiadnu DPH, ale predávajúci si môže nárokovať na odpočet DPH, ktorú pri nákupe spojenú s predajom priamo zaplatil ¹² .

Zdroj: Europa.eu

1.8 Základ dane

Základ dane sa stanovuje rozdielne, t. j. v závislosti od toho či ide o dodanie služby alebo tovaru v tuzemsku alebo o nadobudnutie tovaru a služby v tuzemsku, z inej členskej krajiny alebo dovozu z tretích krajín.

¹¹ Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-pridanej-hodnoty/sadzby-dph-2023>

¹² Dostupné online: https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/vat-rules-rates/index_sk.htm

Za základ dane pri dodaní tovaru alebo služby v tuzemsku sa považuje všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú dodávateľ prijal alebo má prijať od príjemcu za dodanie služby alebo tovaru zníženú o daň.

Pri určení základu dane pri nadobudnutí tovaru alebo služby v tuzemsku z iného členského štátu EÚ sa určuje základ dane rovnako, ako pri dodaní tovaru v tuzemsku. FO a PO podnikateľ zahŕňa pri ich nadobudnutí do základu dane všetko, čo tvorí protihodnotu pri dodaní tovaru a služby, vrátane všetkých nákladov spojených s nadobudnutím tovaru. Pokiaľ tovar podlieha spotrebnej dani FO a PO, podnikateľ má možnosť upraviť základ dane o výšku vrátenej spotrebnej dane za podmienky, ak túto daň zaplatil v inom členskom štáte a táto daň mu bola vrátená. Základ dane pri dovoze tovaru z tretích krajín je colná hodnota tovaru určená správcom dane.¹³ Základ dane zahŕňa náklady súvisiace s dovozom tovaru, ako napríklad balenie, doprava a poistenie. Dotácie alebo príspevok, ktoré dodávateľ prijal alebo má prijať k cene tovaru alebo služby zahŕňa iba vtedy, ak je platený inou osobou ako samotným dodávateľom tovaru alebo služby.¹⁴

1.9 Oslobodenie od DPH

Oblasti, pri ktorých dochádza k oslobodeniu od dane sú presne vymedzené zákonom o DPH. Zároveň platí, že pokiaľ dochádza k oslobodenému plneniu, platiteľ nemá nárok na odpočítanie dane pri ich dodaní. Existujú však aj výnimky, pri ktorých má platiteľ nárok na odpočítanie zaplatenej dane, ako napríklad v prípade dodania tovaru z tuzemska do iného členského štátu EÚ, pokiaľ má odberateľ v tejto krajine pridelené IČ DPH.

Oslobodenie od dane má zabezpečiť harmonizované uplatňovanie dane v rámci celej EÚ. Pokiaľ platiteľ dane v tuzemsku poskytuje služby alebo dodáva tovar oslobodený od dane, nemá nárok na odpočítanie dane pri nákupe služby alebo tovaru, ktoré použije v súvislosti s dodaním služieb oslobodených od dane. Jedná sa o tieto činnosti:¹⁵

Tabuľka 3 Činnosti oslobodené od DPH na Slovensku

Činnosti oslobodené od DPH ¹⁶	
Vybrané poštové služby oslobodené od dane upravené podľa § 28 zákona o DPH	Zhromažďovanie finančných prostriedkov oslobodených od dane podľa § 35 zákona o DPH
Vybraná zdravotná starostlivosť oslobodená od dane upravená podľa § 29 zákona o DPH	Vybrané služby verejno-právnej televízie verejnoprávneho rozhlasu oslobodených od dane upravených podľa § 36 zákona o DPH
Vybrané služby sociálnej pomoci oslobodené od dane upravené podľa § 30 zákona o DPH	Vybrané poisťovacie služby oslobodené od dane upravené podľa § 37 zákona o DPH
Vybrané výchovné a vzdelávacie služby oslobodené od dane upravené podľa § 31 zákona o DPH	Dodanie a nájom nehnuteľnosti oslobodených od dane za podmienok v ustanovení § 38 ods. 1,2 a 7 zákona o DPH
Vybrané služby dodávané členom oslobodené od dane upravené podľa § 32 zákona o DPH	Vybrané finančné činnosti oslobodené od dane upravené podľa § 39 zákona o DPH ^{táto zá}
Vybrané služby súvisiace so športom alebo telesnou výchovou oslobodené o dane upravené podľa § 33 zákona o DPH	Predaj poštových cenín a kolkov oslobodených od dane upravených podľa § 40 zákona o DPH

¹³ Daňový úrad, colný úrad a obec

¹⁴ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zaklad-dane-a-oprava>

¹⁵ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/oslobodene-cinnosti>

¹⁶ Komplettné znenie jednotlivých činností oslobodených od platby DPH je dostupné online na: <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/> v § 28 až 48 zákona o DPH.

Vybrané kultúrne služby oslobodené od dane upravené podľa § 34 zákona o DPH	Prevádzkovanie lotérií a iných podobných hier oslobodených od dane a upravených podľa § 41 zákona o DPH
Oslobodenie od dane pri dodaní tovaru, kde nebola odpočítaná podľa § 42 zákona o DPH	Oslobodenie od dane pri dodaní tovaru z tuzemska do iného členského štátu podľa § 43 zákona o DPH
Oslobodenie od dane pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu podľa § 44 zákona o DPH	Oslobodenie od dane pri trojstrannom obchode podľa § 45 zákona o DPH
Oslobodenie prepravných služieb od dane podľa § 46 zákona o DPH	Oslobodenie od dane pri vývoze tovaru a služieb podľa § 47 zákona o DPH
Oslobodenie od dane pri dovoze tovaru podľa § 48 zákona o DPH	Oslobodenie od dane pri dovoze tovaru v osobnej batožine cestujúcich podľa § 48a zákona o DPH
Zabezpečenie dane pri dovoze tovaru podľa § 48 b zákona o DPH	Oslobodenie od dane pri zdaniteľných obchodoch spojených s medzinárodným obchodom podľa § 48 c zákona o DPH
Oslobodenie od dane v colnom sklade podľa § 48 ca zákona o DPH	Oslobodenie od dane v osobitnom sklade podľa § 48 d zákona o DPH
Oslobodenie od dane v daňovom sklade podľa § 48 e zákona o DPH	

Zdroj: Finančná správa SR

1.10 Registrácia zdaniteľných osôb

Podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH môžeme klasifikovať v slovenských podmienkach registrovanie tuzemských zdaniteľných osôb podľa § 4, § 4b, § 7 a § 7a, registráciu zahraničných zdaniteľných osôb, ktorú upravuje § 5 a § 6. Pre vyššie zmienené skupiny platcov DPH platia odlišné práva a povinnosti.

Tuzemská zdaniteľná osoba je právnická alebo fyzická osoba, ktorá má sídlo, prevádzkareň alebo miesto podnikania v tuzemsku alebo pokiaľ má bydlisko v tuzemsku popri prípade sa zdržiava v tuzemsku. Tuzemská osoba sa stáva platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa zákona o DPH pri splnení dvoch podmienok, a to časovej a obratovej podmienky. Podmienku obratu spĺňa podnikateľ v prípade, ak dosiahol po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov hranicu obratu vo výške do 49 790 Eur. Pri splnení oboch podmienok je táto osoba povinná podať žiadosť o registráciu správcovi dane najneskôr do 20 dňa kalendárneho mesiaca po mesiaci, v ktorom naplnil obe podmienky. Správca dane má po prijatí žiadosti 21 dní na zaregistrovanie platcu DPH a vystavenie osvedčenia o registrácii a pridelené IČ DPH.¹⁷

Zákonná registrácia je stav, kedy subjekt nepodáva žiadosť o registráciu, nejedná sa teda o skúmanie dosiahnutého obratu, ale nasledujúcich troch skutočností:¹⁸

- V rámci nadobudnutého podniku alebo jeho časti, fyzická alebo právnická osoba nadobudne hmotný alebo nehmotný majetok v tuzemsku.
- Zdaniteľná osoba sa stane právnym nástupcom platiteľa DPH, ktorý zanikne bez likvidácie.
- Zdaniteľná osoba, ktorá dodá stavbu, jej časť alebo stavebný pozemok alebo prijme platbu pre ich dodaním.

Pri nadobudnutí majetku sa osoba stáva platiteľom dane z pridanej hodnoty odo dňa nadobudnutia podniku alebo jeho časti. Ak sa osoba stáva právnymi nástupcom platiteľa DPH,

¹⁷ Dostupné online: <https://podpora.financnasprava.sk/201180-Kto-a-kedy-je-povinn%C3%BD-sa-registrova%C5%A5-za-platite%C4%BEa-DPH>

¹⁸ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zakladne-pojmy#Zahranicie>

potom je platiteľom DPH odo dňa zápisu do ORSR ako právneho nástupcu. Pri predaji nehnuteľnosti musí zdaniteľná osoba sledovať zákonom stanovený obrat na jednu predávanú nehnuteľnosť. Platiteľom dane sa stáva dňom prijatia platby vopred alebo dňom dodania nehnuteľnosti. Rozhoduje, ktorá skutočnosť nastala skôr. Vo všetkých troch prípadoch má zdaniteľná osoba oznamovaciu povinnosť voči daňovému úradu, ktorému musí oznámiť takýto dôvod do 10 dní odo dňa, kedy sa stala platiteľom DPH. .

Slovenská legislatíva umožňuje aj **dobrovoľnú registráciu** na DPH. V tomto prípade sa subjekt môže prihlásiť k platbe na DPH aj v momente, kedy nespĺňa zákonom stanovené podmienky. Dobrovoľná registrácia môže predstavovať pre FO a PO výhodu pokiaľ sú členom reťazca viacerých distribútorov alebo výrobcov. V prípade dobrovoľnej registrácie je potrebné, aby podnikateľ splnil všetky charakteristiky zdaniteľnej osoby.¹⁹

Pre účel registrácie DPH sa pod pojmom **obrat** rozumie hodnota bez dane dodaných služieb a tovarov v tuzemsku, okrem hodnoty služieb a tovarov, ktoré sú od dane oslobodené (poštové služby, služby zdravotnej starostlivosti, služby sociálnej pomoci, výchovné a vzdelávacie služby, služby dodávané členom, služby súvisiace so športom a telesnou výchovu, kultúrne služby zamerané na zhromažďovanie finančných prostriedkov, služby verejnoprávnej televízie a rozhlasu, predaj kolkov poštových a úradných cenín, prevádzkovanie lotérií a iných podobných hier, dodanie tovaru pri kúpe, ktorého nemohla byť odpočítaná daň alebo transakcie, ktoré sa započítavajú do obratu len ak sa poskytujú ako hlavné služby, t.j. poisťovacie služby, dodanie a nájom nehnuteľnosti a finančné služby.)

Zdaňovacie obdobie pre registrované subjekty na Slovensku je štandardne kalendárny mesiac, no pri splnení dvoch podmienok má platiteľ možnosť štvrtročného zdaňovania. Prvou podmienkou je, že obrat podnikateľa nesmie presiahnuť výšku 100 000 Eur a druhá podmienka hovorí, že súčasne musí uplynúť aspoň 12 po sebe idúcich mesiacov, kedy sa stal subjekt platiteľom DPH.²⁰

1.11 DPH Skupina

Podľa zákona o DPH (§ 4 odsek a, b) sa za skupinovú registráciu považuje stav, kedy sa viacero tuzemských zdaniteľných osôb registruje ako jeden platiteľ DPH, po splnení nasledujúcich podmienok. Zdaniteľná osoba nemôže byť členom viacerých DPH skupín, členom skupiny nemôže byť subjekt, na ktorý bol vyhlásený konkurz alebo bola na subjekt povolená reštrukturalizácia.

Zároveň platí, že členovia DPH skupiny musia byť organizačne, finančne alebo ekonomicky prepojení. Podľa zákona o DPH je **finančná prepojenosť** stav, kedy sú členovia DPH skupiny ovládaní jednou nadradenou osobou. **Ekonomická prepojenosť** popisuje stav, kedy hlavné činnosti členov DPH skupiny sú vzájomne závislé alebo majú spoločný ekonomický cieľ. Za **organizačnú prepojenosť** sa považuje stav, kedy sa na riadení alebo kontrole členov DPH skupiny podieľa aspoň jedna rovnaká osoba.

Členom DPH skupiny je pridelené spoločné IČ DPH, ktoré používajú na vystavených faktúrach. Ďalšie údaje zodpovedajú charakteristike jednotlivých členov. Skupinová registrácia predstavuje zjednodušenie podnikania pre jej členov. Dôvodom je, že vystupujú ako jedna zdaniteľná osoba a obchod medzi členmi skupiny nepodlieha DPH.

¹⁹ Dostupné online: <https://podpora.financnasprava.sk/869539-Kto-a-ako-m%C3%B4%C5%BEE-po%C5%BEiada%C5%A5-o-dobrovo%C4%BEn%C3%BA-registr%C3%A1ciu-za-platite%C4%BEa-DPH>

²⁰ <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/registracna-povinnost-pre-dph>

1.12 Registrácia zahraničnej zdaniteľnej osoby

Za zahraničnú zdaniteľnú osobu sa považuje taká osoba, ktorá má miesto podnikania, sídlo prevádzkarne alebo bydlisko v inom členskom štáte EÚ alebo má sídlo mimo krajín EÚ alebo sa obvykle nezdržiava v tuzemsku. Povinnosťou tejto osoby je požiadať daňový úrad o registráciu na DPH ešte pred začatím vykonávania činnosti, ktorá je predmetom DPH v tuzemsku s výnimkou dovozu tovaru. To znamená, že musí vykonávať činnosti podliehajúce DPH v SR, alebo ide o dodanie tovaru do SR formou zásielkového predaja.

Daňový úrad má povinnosť zaregistrovať zahraničnú zdaniteľnú osobu najneskôr do 7 dní odo dňa doručenia žiadosti. Okrem toho je povinný vydať osvedčenie o registrácii a prideliť IČ DPH.

Ku zmene registrácie zahraničnej zdaniteľnej osoby môže prísť, pokiaľ táto osoba prestane spĺňať základné znaky zahraničnej osoby. Jedná sa o situáciu, kedy zahraničnej osobe vznikla v tuzemsku stála prevádzkareň alebo premiestnila do tuzemska svoje sídlo, miesto podnikania alebo bydlisko. Zahraničná osoba má následne povinnosť oznámiť túto zmenu správcovi dane. Zmena registrácie je možná aj opačne, a to pokiaľ je zdaniteľná osoba registrovaná podľa stanovených pravidiel ako tuzemská zdaniteľná osoba, ale presunie svoje sídlo, miesto podnikania bydlisko alebo prevádzkareň do iného členského štátu EÚ alebo mimo EÚ. O tejto skutočnosti musí taktiež zahraničná zdaniteľná osoba informovať správcu dane.²¹

1.13 Zrušenie registrácie pre DPH

V legislatívnych podmienkach SR je umožnené platiteľom DPH zrušiť registráciu pre DPH. Dobrovoľné zrušenie registrácie je možné len z úradnej moci. Dobrovoľné zrušenie registrácie sa týka povinnej, dobrovoľnej, zákonnej a skupinovej registrácie. Na to, aby došlo k zrušeniu registrácie, musia byť splnené dve podmienky.

Tabuľka 4 Podmienky pre zrušenie registrácie platiteľa DPH (tuzemská zdaniteľná osoba)

Prvá podmienka	Uplynutie minimálne jedného roka odo dňa, kedy sa subjekt stal platiteľom DPH
Druhá podmienka	Obrat za posledných 12 po sebe idúcich kalendárnych mesiacov nepresiahol sumu 49 790 Eur.

Zdroj: Finančná správa SR

Platiteľ DPH je povinný podať žiadosť o zrušenie registrácie v prípade, že prestane vykonávať ekonomickú činnosť podľa zákona o DPH. V tomto prípade sa neposudzuje dĺžka obdobia, počas ktorého bol subjekt platiteľom dane a ani dosiahnutý obrat.

Zahraničná zdaniteľná osoba môže podať žiadosť o zrušenie registrácie v prípade, že prestala vykonávať v tuzemsku ekonomickú činnosť podľa zákona o DPH. Zároveň má zahraničná zdaniteľná osoba špecifické podmienky pre zrušenie registrácie.

Tabuľka 5 Podmienky pre zrušenie registrácie platiteľa DPH (zahraničná zdaniteľná osoba)

Prvá podmienka	V bežnom kalendárnom roku hodnota bez dane dodaných tovarov nedosiahla sumu 35 000 Eur
Druhá podmienka	V predchádzajúcom kalendárnom roku hodnota bez dane dodaných tovarov nedosiahla sumu 35 000 Eur

Zdroj: Finančná správa SR

²¹ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/registracna-povinnost-pre-dph>

Hlavným dôvodom, pre ktorý sa správca dane rozhodne zrušiť registráciu platiteľa DPH, je vylúčenie rizikových subjektov zo systému DPH. Ďalšími príčinami, na základe ktorých sa rozhodne správca dane o zrušení registrácie z úradnej moci, sú:

- Platiteľ dane prestal vykonávať ekonomickú činnosť.
- Platiteľ dane opakovane neplní svoje povinnosti týkajúce sa podania daňového priznania, nezaplatenia vlastnej daňovej povinnosti porušenia povinnosti pri daňovej kontrole alebo nie je zastihnuteľný v mieste sídla podnikania alebo sídle prevádzkarne.

Pod pojmom opakované porušenie povinnosti sa rozumie nesplnenie uvedených povinností dvakrát a viac v príslušnom kalendárnom roku. Správca dane by mal však posudzovať každý prípad jednotlivo a na základe objektívnych skutočností²².

1.14 Kontrolný výkaz

Kontrolný výkaz majú povinnosť podať osoby registrované pre DPH podľa § 4, § 4a, § 5 v zmysle zákona o DPH.

Kontrolný výkaz sa podáva každé zdaňovacie obdobie platiteľa dane, za ktorý je platiteľ dane povinný podať daňové priznanie 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia. Kontrolný výkaz obsahuje podrobné údaje o jednotlivých daňových povinnostiach platiteľa dane a o jednotlivých odpočtoch uplatňovaných platiteľom dane za dané zdaňovacie obdobie. Podrobné údaje o uskutočnených a prijatých zdaniteľných odchodoch vykazovaných na základe vyhotovených a prijatých faktúr a údaje o jednotlivých transakciách.

Kontrolný výkaz platiteľ DPH nepodáva pokiaľ:

- Nie je povinný podať daňové priznanie.
- Podáva nulové daňové priznanie.
- Uvádza v daňovom priznaní len údaje o dodaní tovaru do tuzemska.²³

1.15 Výhody a nevýhody pri registrácii DPH pre FO a PO

Podnikateľ by mal uvažovať o statuse platiteľa DPH pokiaľ plánuje v budúcnosti **vyššie investície**, (napr. v podobe nákupu majetku alebo vyššieho objemu zásob, na ktoré je možné uplatniť odpočet DPH, ktorý zníži ich daňovú povinnosť. Ak sa jedná o nákup od platiteľa DPH.) Ďalším dôvodom pre registráciu platiteľa DPH je skutočnosť, že významný odberatelia sú platelia DPH a chcú si uplatniť z nakúpených tovarov a služieb odpočet DPH, čo znižuje ich daňovú povinnosť. Výhoda pri obchodovaní s členskými krajinami EÚ plynie z oslobodenia od platenia DPH. To znamená, že na vstupe si nárok na odpočet DPH uplatní, ale na výstupe DPH platiť nebude.

Pre FO a PO podnikateľ by naopak mohol predstavovať problém status platiteľa DPH pokiaľ odberatelia nie sú platcami DPH. A to z dôvodu, že by došlo k navýšeniu jednotkovej ceny pri predaji o DPH. Taktiež uplatnenie DPH nie je výhodou pokiaľ nie je pri podnikateľskej činnosti využívaných veľa vstupov, pretože si podnikateľ nemá akú DPH odpočítať. Platiteľom

²² Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zrusenie-registracie-pre-dph>

²³ Dostupné online: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/kontrolny-vykaz-dph>

DPH nemôže byť podnikateľ uplatňujúci paušálne výdavky s výnimkou roka, v ktorom nebol platiteľom DPH celé zdaňovacie obdobie.²⁴

Tabuľka 6 Výhody a nevýhody platiteľa DPH na Slovensku

Výhody platiteľa DPH	Nevýhody platiteľa DPH
Plánovanie vyšších investícií do podnikania v budúcnosti	V prípade, ak odberatelia nie sú platitelia DPH
V prípade, ak významný odberatelia sú platitelia DPH	V prípade, ak výkon podnikateľskej činnosti nevyžaduje veľa vstupov
Nákup materiálu a tovaru pre podnikanie v tuzemsku s následným obchodovaním v zahraničí	Obmedzenie pri uplatnení paušálnych výdavkov
Uplatnenie nároku na odpočet DPH pri nákupe a predaji so subjektom, ktorý je platiteľom DPH	

Zdroj: Podnikajte.sk

Na Slovensku sa zaviedla DPH od roku 1993. Najväčšie úpravy v legislatíve v rámci DPH boli zavedené v roku 2004, kedy sa na Slovensku uskutočnila veľká daňová reforma. Výrazný vplyv na daňovú reformu mal aj vstup Slovenska do EÚ. Najvýznamnejšie legislatívne zmeny sa v oblasti DPH dejú pri zmene hranice obratu, zmene sadzieb DPH, zmeny pri presune medzi základnou a zníženou sadzbou DPH, v oslobodených sektoroch a zmeny v systéme uplatňovania nadmerných odpočtov.

Aktuálne sú na Slovensku uplatňované 3 sadzby DPH. Štandardná 20 %, prvá znížená 10 % a druhá znížená sadzba DPH 5 % prijatá na začiatku roka 2023.

Za predmet dane z pridanej hodnoty sa považuje tovar a dodanie tovaru, služba a dodanie služby, nadobudnutie tovaru a dovoz tovaru.

Na Slovensku sa za tuzemskú zdaniteľnú osobu považuje právnická alebo fyzická osoba, ktorá má sídlo, prevádzkareň, miesto podnikania alebo bydlisko v tuzemsku, poprípade sa zdržiava v tuzemsku. Tuzemská osoba sa stáva platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa zákona o DPH pri splnení dvoch podmienok, a to časovej a obratovej podmienky. Podmienku obratu spĺňa podnikateľ v prípade, ak dosiahol po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov hranicu obratu vo výške do 49 790 Eur. Okrem tuzemskej zdaniteľnej osoby je možná registrácia aj pre zahraničnú zdaniteľnú osobu, a to v prípade ak táto osoba má miesto podnikania, sídlo prevádzkareň alebo bydlisko v inom členskom štáte EÚ alebo má sídlo mimo krajín EÚ alebo sa obvykle nezdržiava v tuzemsku. Povinnosťou tejto osoby je požiadať daňový úrad o registráciu na DPH ešte pred začatím vykonávania činnosti, ktorá je predmetom DPH v tuzemsku s výnimkou dovozu tovaru. Zjednodušenie pre FO a PO v rámci platby DPH predstavuje vytvorenie DPH skupiny. Za skupinovú registráciu považuje stav, kedy sa viacero tuzemských zdaniteľných osôb registruje ako jeden platiteľ DPH. Podmienkou pre vytvorenie DPH skupiny je, že členovia musia byť organizačne, finančne alebo ekonomicky prepojení. Skupinová registrácia predstavuje zjednodušenie podnikania pre jej členov. Dôvodom je, že vystupujú ako jedna zdaniteľná osoba a obchod medzi členmi skupiny nepodlieha DPH.

²⁴ Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-pridanej-hodnoty/komu-sa-oplati-byt-platitelom-dph>

2. Porovnanie výšky hraníc vo vybraných krajinách vo vybraných krajinách EÚ

V druhej kapitole sú analyzované podmienky pre uplatňovanie DPH vo vybraných krajinách, ktorých výber sa uskutočnil na základe geografickej polohy, veľkosti ekonomiky alebo hranice obratu pre povinnú registráciu DPH, ktorá bola v niektorých krajinách v predchádzajúcom období zvýšená.

V rámci analyzovaných krajín: Česká republika, Bulharsko, Francúzsko, Taliansko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Švédsko a Írsko boli zadané porovnávacie kritéria, medzi ktoré patria: sadzby DPH, hranice obratu pre registráciu na DPH, DPH skupiny, dobrovoľná registrácia a frekvencia priznania k DPH.

V nasledujúcej kapitole boli použité konverzné kurzy pre jednotlivé krajiny z kurzového lístka NBS zo dňa 16.03.2023. Zoznam týchto kurzov sa nachádza v prílohe číslo 1.

2.1 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Českej republike

Česká republika zaviedla v roku 1993 prostredníctvom **zákona č. 588/1992 Sb.** Daň z pridanej hodnoty. Dovtedy sa na území Českej republiky uplatňovala daň z obratu, ktorá fungovala od roku 1954. Pred jej zmenou v roku 1993 boli v platnosti 4 sadzby dane z obratu 0 %, 11 %, 20 % a 29 %. Vyššie zmienený zákon bol kvôli vstupu ČR do EÚ a s ním spojenej transpozícii právnych aktov do legislatívy ČR zmenený **na zákon č. 235/2004 Sb.** O dani z pridanej hodnoty. Od roku 2004 bol niekoľko krát **novelizovaný na základe smerníc EÚ** a je platný dodnes.

2.1.1 Povinná registrácia na DPH

V Českej republike nie sú uvedené špeciálne podmienky pre rezidentov a nerezydentov na povinnú registráciu na DPH. V porovnaní s inými krajinami EÚ sa v ČR nevyžaduje fiškálny zástupca²⁵ pre nerezydentov.

V legislatívnych podmienkach Českej republiky **je možné** sa prihlásiť k **dobrovoľnej registrácii** aj pred dosiahnutím obratu 2 mil. CZK (83 298,52 Eur). Podmienku je povolenie registrácie zo strany správcu dane. Prihláška pre registráciu k DPH obsahuje: identifikačné údaje spoločnosti, sídlo, číslo bankového účtu, očakávaný ročný obrat (posledný ročný obrat) dôvod dobrovoľnej registrácie alebo ďalšie dodatočné informácie.

Skupinová registrácia DPH je podľa zákona o dani z pridanej hodnoty skupina spojených osôb, ktorý majú sídlo alebo prevádzku v tuzemsku a táto skupina je registrovaná ako platiteľ DPH. Osoby môžu byť prepojené formou kapitálu alebo inou formou.

Kapitálové spojenie je stav kedy sa jedna z osôb podieľa priamo alebo nepriamo na kapitále druhej osoby alebo viacerých osôb aspoň 40 % podielom alebo má 40 % hlasovacích práv.²⁶

²⁵ Fiškálny zástupca je daňovo registrovaná spoločnosť, ktorý vykonáva v mene svojho klienta administratívne náležitosti spojené s DPH a daňovými úradmi.

²⁶ Dostupné online: <https://www.businessinfo.cz/clanky/proc-se-stat-dobrovolnym-platcem-dph-komu-se-nepovinna-registrace-vyplati/>

Iná forma spojenia znamená, že vo vrcholovom vedení dvoch a viac spoločností sa nachádza aspoň jedna rovnaká osoba. Väčšinou ide o konateľa, členov predstavenstva alebo generálneho riaditeľa.

V Českej republike prevláda počet platiteľov, ktorí platia mesačné platby DPH, čo predstavuje v porovnaní so štvrtročnými platiteľmi DPH vyššiu administratívnu záťaž. Ak má platiteľ DPH záujem o prechod na **štvrtročnú platbu DPH**, musí splniť nasledujúce **podmienky**:²⁷

- Obrat za predchádzajúci kalendárny rok nepresiahol 10 000 000 CZK (416 493,13 Eur).
- Nie je nespoľahlivý platca.
- Nie je DPH skupinou.
- Zmenu zdaňovacieho obdobia oznámi správcovi dane do konca januára príslušného kalendárneho roku.

Povinná registrácia na DPH sa v Českej republike vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovozu tovaru do Českej republiky.
- Organizovaniu konferencií, podujatí v Českej republike.
- Predaj tovaru z Českej republiky do iných krajín.
- Predaj na diaľku osobám žijúcim v Českej republike (e-shop).²⁸

2.1.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Rôzne výšky hraníc pre povinnú registráciu na DPH od roku 2000 sú výsledkom legislatívnych zmien v zákone o DPH. V roku 1994 bola jeho hodnota až 3 000 000 CZK. So vstupom do EU sa hodnota hranice znížila na **1 000 000 CZK (41 647,31 Eur)**. Hranica obratu **nezohľadňovala infláciu** a nezmenila sa až do roku 2023.

Európska únia v roku 2020 vydala smernicu na podporu MSP s cieľom umožniť krajinám EÚ navýšiť hranicu obratu pre povinnú registráciu na DPH na 85 tis. Eur.²⁹

V roku 2023 tak bola hranica obratu pre povinnú registráciu k DPH v Českej republike navýšená z hodnoty **1 000 000 CZK (41 647,31 Eur)** na **2 000 000 CZK (83 295,2 Eur)**. Jedným z dôvodov na zvýšenie hranice obratu bolo zníženie administratívnej záťaže, časovej a finančnej náročnosti pri vykonávaní podnikateľskej činnosti. Pokiaľ je podnikateľ platiteľom DPH má povinnosť podania pravidelného daňového priznania. Musí evidovať daňové doklady, zostavovať kontrolné hlásenia, zároveň zvyšuje zákazníkom cenu tovaru a služieb o DPH.³⁰

Tabuľka 7 Vývoj hranice obratu v Českej republike

Časové obdobie	Eur	V domácej mene
2000	124 942,7	3 000 000
2006	41 647,6	1 000 000
2023	83 295,2	2 000 000

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

²⁷Dostupné online: <https://www.businessinfo.cz/clanky/proc-se-stat-dobrovolnym-platcem-dph-komu-se-nepovinna-registrace-vyplati/>

²⁸ Dostupné online: <https://www.businessinfo.cz/clanky/kdo-kdy-a-proc-plati-dph-provedeme-vas-labyrintem-danove-legislativy/>

Dostupné online: <https://www.kurzy.cz/dph/platci-dph/skupina-platcu/>

²⁹ Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020L0285&from=EN>

³⁰ Dostupné online: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/registrace-dph/informace-k-novele-zakona-dph-03122022>

2.1.3 Výška sadzieb DPH

Výška sadzby DPH sa v Českej republike naposledy menila v roku 2015. Ustálila sa na úrovni **21 %** pre základnú sadzbu dane a pre zníženú sadzbu dane na úrovni **15 %** a **10 %**. Napriek tomu, že výška sadzby DPH sa **od roku 2015** nezmenila dochádzalo k presunu tovaru a služieb zo základnej sadzby DPH na zníženú sadzbu DPH a naopak. **Znížená sadzba DPH 15 %** platí pre potraviny, leteckú a osobnú dopravu, zdravotnú starostlivosť, nealkoholické nápoje. **Znížená sadzba DPH 10 %** platí pre lieky, slad, jedlo pre deti, verejnú dopravu, reštaurácie a catering, pitnú vodu, hotelové ubytovanie, šport a kultúru, e knihy a tlačené knihy a noviny.³¹ Česká vláda v máji 2023 predstavila návrh na zmenu sadzieb DPH v rámci ozdravného balíčka. Na základe tohto návrhu by malo dôjsť k zjednoteniu 2 znížených sadzieb DPH (15 % a 10 %) na jednu 12 % sadzbu DPH. Taktiež by malo dôjsť k presunom položiek medzi jednotlivými sadzbami DPH. Za najvýznamnejšiu zmenu za považuje presun kníh do 0 % sadzby DPH.³²

Tabuľka 8 Vybrané ukazovatele DPH V Česku

Zavedenie DPH	1993
Hranica registrácie	2 000 000 CZK (83 298,52 Eur)
Sadzba DPH	21 %
Znížené sadzby DPH	15 %; 10 %; 0 %
DPH skupiny	Áno
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne , Štvrťročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.2 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Bulharsku

K zavedeniu DPH v Bulharsku došlo v roku **1994** a jej správu má na starosti Národná agentúra pre príjmy. V roku **2007** Bulharsko vstúpilo do EÚ a zároveň prijalo nový zákon na úpravu pravidiel DPH v krajine a tiež smernicu EU o DPH.³³

2.2.1 Povinná registrácia na DPH

V Bulharsku nie je možné vytvárať skupiny DPH pre registráciu jedného platiteľa DPH. Daňové priznanie pre platiteľov DPH sa podáva iba na **mesačnej** báze, pričom spôsob podania je v digitálnej forme prostredníctvom elektronického podpisu platobného portálu. Spolu s daňovým priznaním sa posiela aj hlavná kniha nákupov a predajov. Okrem povinnej registrácie na DPH sa majú možnosť FO a PO prihlásiť k dobrovoľnej registrácii na DPH. Jedným z dôvodov je povolenie k pobytu. Registrácia k DPH je povolená aj pre nerezidentov a nie je stanová žiadna špeciálna minimálna hranica. Nerezidenti mimo EÚ majú povinnosť mať fiškálneho zástupcu.³⁴

³¹ Dostupné online: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/dph-dan-z-pridane-hodnoty-sazby-zmeny/r~0d2bd12edbab11e488b0002590604f2e/>

³² Dostupné online: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/zmeny-v-dph-prehledne-ktore-produkty-meni-sazbu-dane-a-co-zdrazi-1398187>

³³ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/bulgaria/bulgaria-vat-country-guide-2023/>

³⁴ Dostupné online: <https://polishtax.com/vat-in-bulgaria/>

Registrácia k DPH sa v Bulharsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovozu tovaru do Bulharska.
- Organizovaniu podujatí a konferencií v Bulharsku.
- Skladovaniu tovaru v Bulharsku vo forme zásob na ďalší predaj dlhšie ako tri mesiace.
- Predaju tovaru do krajín mimo EÚ.
- Predaju tovaru a služieb na diaľku súkromným osobám žijúcim v Bulharsku.

2.2.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Hranica obratu pre povinnú registráciu k DPH v Bulharsku bola do roku 2022 na úrovni **50 000 BGN (25 510,20 Eur)**. Začiatkom roka 2023 bola navýšená na **100 000 BGN (51 020,41 Eur)**. Bulharsko predpokladá, že týmto krokom bude oslobodených od povinnej registrácie až **200 000 podnikateľov** a výpadok v štátnom rozpočte by mohol byť na úrovni **85 mil. (43 mil. Eur) až 130 mil. BGN (66 mil. Eur)**.³⁵

Bulharsko by v krátkom období mohlo opäť navyšovať hranicu povinnej registrácie DPH, a to na úroveň **85 000 Eur** v roku **2024**. K tomuto kroku by mali pristúpiť na základe smernice EÚ z roku 2020 na podporu MSP.³⁶

2.2.3 Výška sadzieb DPH

Aktuálna výška základnej sadzby DPH v Bulharsku je **20 %**, ktorá platí pre tovar a služby, na ktoré sa nevzťahuje znížená sadzba DPH alebo sú tieto produkty vyňaté z DPH. Znížená sadzba je na úrovni **9 %** a vzťahuje sa na hotelové ubytovanie noviny a časopisy. Od 1. júla 2023 sa znížená sadzba DPH bude vzťahovať aj na stravovacie a reštauračné služby, služby cestovného ruchu, detskú výživu a doplnky, športové zariadenia a telocvičnice s platnosťou do konca roka 2023. V Bulharsku je z platby DPH napríklad vyňatá zdravotná, zubná nemocničná a sociálna starostlivosť alebo prenájom nehnuteľností.³⁷

Tabuľka 9 Vybrané ukazovatele DPH v Bulharsko

Zavedenie DPH	1994
Hranica registrácie	100 000 BGN (51 020, 41 Eur)
Sadzba DPH	20 %
Znížená sadzba dane	9 %; 0 %
DPH skupiny	Nie
Dobrovoľná registrácia	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

³⁵ Dostupné online: <https://polishtax.com/vat-in-bulgaria/>

³⁶ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/bulgaria/bulgaria-to-increase-vat-registration-threshold-2023-eu-approval/>

³⁷ Dostupné online: <https://eclear.com/article/bulgaria-changes-in-vat-law/>

2.3 Vybrané podmienky uplatňovania DPH vo Francúzsku

Francúzsko ako **prvá krajina v roku 1954** zaviedla DPH, ktorá mala za účel nahradiť daň z obratu, ktorá diskriminovala priemyselné odvetvie. Keďže pri priemyselnej výrobe bol každý výrobok zdaňovaný opakovane v každej fáze výroby a distribúcie bez úľavy na dani v predchádzajúcej fáze³⁸. DPH vo Francúzsku bola najskôr uplatňovaná iba na veľké podniky. Až v roku 1967 DPH nahradila na podnet EHS daň z obratu pre všetky typy podnikov vo všetkých krajinách EHS.

Francúzsko za posledných 10 rokov postupuje veľmi aktívne v oblasti DPH, či už v oblasti **navýšenia hranice obratu** k povinnej registrácii DPH alebo v zmenách v oblasti **DPH skupín**.

2.3.1 Povinná registrácia na DPH

Podat' daňové priznanie k DPH je možné v **mesačnom** alebo v **ročnom** intervale (pokiaľ obrat podnikateľa nepresiahol 4 000 Eur.) Daňové priznanie sa podáva v elektronickej forme na vládnom portály. Vo Francúzsku je možná dobrovoľná registrácia k DPH pre rezidentov. Pre spoločnosti z krajín mimo EÚ je potrebné vymenovať francúzskeho rezidenta za fiškálneho zástupcu s výnimkou podnikateľa z Veľkej Británie a Nórska.

Od januára **2023** sa zmenili pravidlá v oblasti **DPH skupín**. K zmene došlo v oblasti vytvorenia jednej zdaniteľnej osoby pre DPH to znamená, že faktúry medzi členmi DPH skupiny nepodliehajú DPH. Podmienkou pre založenie DPH skupiny je, že jednotlivci musia požiadať o licenciu na vytvorenie skupiny minimálne na tri roky, počas ktorej žiadny jednotlivec nepodáva daňové priznanie, ale vedúci člen prekladá konsolidované priznanie. Ďalšou podmienkou na to, aby mohla vzniknúť DPH skupina je, že musia byť podnikatelia zapísaní do OR a musia byť majetkovo, finančne alebo vlastnícky prepojení. Každý z členov skupiny musí mať sídlo vo Francúzsku.³⁹

Registrácia k DPH sa vo Francúzsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Organizovanie konferencií a podujatí vo Francúzsku.
- Predaji tovaru vo Francúzsku jednotlivcom alebo spoločnostiam bez francúzskeho IČ DPH.
- Skladovaniu tovaru vo Francúzsku dlhšie ako 3 mesiace.
- Predaj tovaru do krajín mimo EÚ.
- Výkonu stavebných prác na francúzskych budovách.
- Predaju tovaru a služieb na diaľku Francúzom (pokiaľ tovar prekročí hranicu).

2.3.2 Hranica obratu pre registráciu DPH

Francúzsko je v oblasti zvyšovania hranice obratu veľmi aktívne a od roku 2000 ju zvyšovalo pre tovar a služby túto hranicu 7 krát, z toho posledná zmena nastala v roku 2023.

Hranica na obrat za tovar je nastavená na úrovni **85 800 Eur** za predošlý rok. Táto hranica obratu sa však môže navýšiť až na výšku obratu **94 300 Eur** za podmienky, že obrat za posledné dva roky neprekročil hranicu **85 800 Eur**.

³⁸ Dostupné online: <https://www.britannica.com/money/value-added-tax>

³⁹ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/france/france-vat-groups-2023-consultation/>

Hranica na obrat za služby je nastavená na úrovni **34 400 Eur** za predošlý predchádzajúci rok. Táto hranica obratu sa však môže navýšiť až na výšku obratu **36 500 Eur** za podmienky, že obrat za posledné dva roky neprekročil hranicu **34 400 Eur**.⁴⁰

Tabuľka 10 Vývoj hranice obratu Francúzska

Časové obdobie	Hodnota v Eurách	
2000	76 300 – Tovar	27 000 – Služby
2010	80 000 – Tovar	32 000 – Služby
2012	81 500 – Tovar	32 600 – Služby
2014	82 200 – Tovar	32 900 – Služby
2018	82 800 – Tovar	33 200 – Služby
2020	85 800 – Tovar	33 400 – Služby
2023	85 800 – Tovar	33 400 – Služby

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.3.3 Výška sadzieb DPH

Štandardná sadzba dane z pridanej hodnoty je vo Francúzsku **20 %**. Znížená sadzba **10 %** sa uplatňuje na jedlá so sebou, ubytovanie, vybrané rybacie produkty určené na spotrebu, verejná doprava a lieky. Ďalšou skupinou je super znížená sadzba DPH **5,5 %**, do ktorej patria potraviny, kultúrne a športové podujatia, kino, sociálne bývanie a knihy. Špeciálna sadzba **2,1 %**, sa vzťahuje na tlačové publikácie, divadlo a niektoré lieky.⁴¹

Tabuľka 11 Vybrané ukazovatele DPH vo Francúzsku

Zavedenie DPH	1954
Hranica registrácie	Tovar 85 800 Eur
Sadzba DPH	20 %
Znížené sadzby DPH	5,5 %; 10 %; 2,1 %; 0 %
DPH skupiny	Áno
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Ročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.4 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Taliansku

Taliansko zaviedlo DPH v roku **1973** zákonom o DPH. Okrem zákona o DPH Taliansko implementovalo do svojho právneho systému aj smernicu EÚ o DPH ako súčasť členstva v EÚ.

2.4.1 Povinná registrácia na DPH

V Taliansku je možné podať daňové priznanie k DPH **štvrt'ročne** za podmienky, že príjem z obratu za tovar nepresiahol **700 000 Eur** alebo príjem z obratu za služby nepresiahol **400 000 Eur** za rok. Ak sú hodnoty presiahnuté platiteľ DPH musí podávať daňové priznanie **mesačne**. Ďalšou možnosťou je **ročné** podanie daňového priznania k DPH, no v tomto prípade dochádza k tomu, že jednotlivé platby sú **mesačné**.

⁴⁰ Dostupné online: <https://www.lexisnexis.co.uk/tolley/tax/commentary/eu-and-global-vat/vat-registration-guides/france-vat-registration-guide-01>

⁴¹ Dostupné online: <https://www.globalvatcompliance.com/nl/vat-rates-in-france/>

V Taliansku ako v jednej z mála krajín EÚ **nie je možná dobrovoľná registrácia** pre platiteľa DPH, ktorý nespĺňajú podmienky obratu.

V Taliansku je možné členiť DPH skupiny do 2 kategórií:

- **Prvá forma** - platiteľ DPH je členom zoskupenia, pričom môže mať aj štatút nerezidenta EÚ pokiaľ je v Taliansku registrovaný k DPH, no v tomto prípade si členovia DPH skupiny ponechávajú svoje IČ DPH a každý za seba podáva daňové priznanie sám.
- **Druhá forma** - platiteľ DPH je členom skupiny, ktorá je založená na jednom IČ DPH pre všetkých členov a zároveň sa neuplatňuje DPH pri obchode medzi jednotlivými členmi skupiny.⁴²

Pokiaľ chce byť FO a PO podnikateľ členom DPH skupiny musí byť rezidentom pre účely DPH v Taliansku. Medzi jednotlivými entitami musí existovať finančné ekonomické alebo organizačné prepojenie.⁴³

Nerezidenti v Taliansku majú možnosť sa zaregistrovať k DPH za presne stanovených podmienok. Pre podniky mimo EÚ je potrebné stanoviť fiškálneho zástupcu.

Registrácia k DPH sa v Taliansku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovoz tovaru do Talianska.
- Organizovanie podujatí a konferencií v Taliansku.
- Predaj tovaru z Talianska do krajín mimo EÚ.
- Nákup tovaru z krajín mimo EÚ.
- Predaj tovaru na diaľku Talianskym občanom.
- Dodanie tovaru umiestneného v Taliansku, ktorý sa dodáva osobám nepodliehajúcim dani alebo daňovým nerezidentom.

2.4.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Európska komisia na začiatku roka **2023** podporila taliansky návrh na zvýšenie hranice obratu pre registráciu k DPH na úroveň **85 000 Eur**. Pôvodná hranica bola na úrovni **65 000 Eur**. Toto opatrenie má dopad aj na administratívnu záťaž podnikateľov a daňovú správu v Taliansku, keďže odstraňuje aj povinnosti týkajúce sa DPH, a to navyše bez výrazného dopadu na celkový príjem z DPH.

Dáta z roku 2020 ukazujú, že toto navýšenie by prospelo približne **63 441** podnikateľom. Čo predstavuje približné zníženie celkových príjmov z DPH o **0,06 %**.⁴⁴

⁴² Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/italy/italy-vat-country-guide/>

⁴³ Dostupné online: <https://www.internationaltaxreview.com/article/2a68xo5jhcgeuqk2xh5og/italy-vat-group-regime-in-italy>

⁴⁴ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/italy/italy-to-raise-vat-registration-threshold-to-e85000/>

Tabuľka 12 Vývoj hranice obratu v Taliansku

Časové obdobie	Výška hranice v eurách
2000	Nebola zavedená
2007	7 000
2010	30 000
2018	65 000
2023	85 000

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.4.3 Výška sadzieb DPH

Štandardná sadzba DPH v Taliansku je na úrovni **22 %** a pokrýva všetky produkty a služby, na ktoré nie je používaná znížená sadzba DPH. Znížená sadzba DPH **10%** sa vzťahuje na reštauračné a stravovacie služby vrátane jedla zo sebou a lieky. **5 %** znížená sadzba sa vzťahuje na zdravotníctvo a vzdelávanie prostredníctvom sociálnych združení, detské výrobky a produkty ženskej hygieny. Sadzba **4 %** sa aplikuje pre základné potraviny, medicínske vybavenie, knihy a časopisy.⁴⁵

Tabuľka 13 Vybrané ukazovatele DPH v Taliansku

Zavedenie DPH	1973
Hranica registrácie	85 000 Eur
Sadzba DPH	22 %
Znížené sadzby DPH	10 %; 5 %; 4 %
DPH skupiny	Áno
Dobrovoľná registrácia DPH	Nie
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne , Štvrtročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.5 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Litve

Litva veľmi aktívne pomáha svojim podnikateľom v roku 2023 v oblasti DPH. Medzi významné pomoci patrí návrh na navýšenie hranice pre registráciu k DPH a taktiež znižovanie sadzieb DPH vo viacerých sektoroch.

2.5.1 Povinná registrácia na DPH

Litva zaviedla DPH v roku 2002. Legislatívne je zakotvená v litovskom zákone o DPH z roku 2002. Následne je zákon o DPH upravený smernicou EÚ o DPH, ktorú implementovala Litva v roku 2004 pri vstupe do Európskej únie. V Litve je umožnená dobrovoľná registrácia k DPH pre FO a PO, ktoré nedosahujú stanovený obrat pre povinnú registráciu. Podnikanie vo forme DPH skupín v Litve nie je možné.

Daňové priznanie k DPH je v Litve možné podať **mesačne** alebo **štvrtročne**, a to za podmienky, že tržby podnikateľa nepresiahli **300 000 Eur** za rok. Existuje aj možnosť podania daňového priznania raz za **dva roky**, a to v prípade, ak tržby nepresiahli **60 000 Eur** za rok.⁴⁶

Nerezidenti majú povolené v Litve registráciu k DPH za rovnakých podmienok ako tuzemskí podnikatelia. Pre podnikateľov mimo EÚ je potrebné menovanie fiškálneho zástupcu.

⁴⁵ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/italy/italy-vat-country-guide/>

⁴⁶ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/lithuania/lithuania-vat-guide/>

Registrácia k DPH sa v Litve vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovoz tovaru do Litvy.
- Organizovanie podujatí a konferencií v Litve.
- Skladovanie tovaru v Litve vo forme zásob na ďalší predaj.
- Predaj tovaru do krajín mimo EÚ.
- Predaj na diaľku súkromným osobám.

2.5.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Litva na začiatku roku 2023 spracovala právne predpisy na zvýšenie ročnej hranice obratu pre registráciu k DPH a predložená EÚ. Táto požiadavka bola v Európskej únii schválená, vďaka tomu bude mať Litva jednu z najvyšších hraníc obratu pre registráciu na DPH v rámci krajín EÚ (**65 000 Eur**). Aktuálne platná hranica obratu predstavuje **45 000 Eur**. Litva, tak ako ďalšie krajiny, reaguje na smernicu Európskej únie, ktorá prináša možnosť navýšenia hranice až na **85 000 Eur**. Návrh na posunutie hranice je zároveň reakciou na vysokú mieru **inflácie**, ktorej nárast predstavoval takmer **20 %** za rok 2022.

Cieľom tejto zmeny je uľahčiť **administratívnu záťaž pre FO a PO podnikateľov** spojenú s platbou DPH. Ďalším pozitívnym dopadom uvedenej zmeny pre podnikateľov bude v procese B2C uplatnenie daňovej úľavy pre podniky, ktoré budú odbremení od **účtovania DPH** pri cenách.⁴⁷

2.5.3 Výška sadzieb DPH

Štandardná sadzba DPH v Litve je na úrovni **21 %** táto hodnota platí pre všetky tovary a služby, ktoré nespádajú do kategórií so zníženou sadzbou alebo nie sú vyňaté zo sadzieb DPH. Medzi produkty a služby, na ktoré je použitá znížená sadzba DPH **9 %** patrí bytová energia, knihy a e-knihy, vnútroštátna osobná doprava, hotelové a ubytovacie služby. Na lieky, liečivá, knihy a časopisy sa vzťahuje **5 %** znížená sadzba DPH⁴⁸.

Tabuľka 14 Vybrané ukazovatele DPH v Litve

Sadzba DPH	2002
Hranica registrácie	45 000 Eur
Sadzba DPH	21 %
Znížené sadzby DPH	9 %; 5 %; 0 %
DPH skupiny	Nie
Dobrovoľná registrácia	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Štvrťročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

⁴⁷ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/lithuania/lithuania-proposes-raising-vat-registration-threshold-to-e65000-2024/>

2.6 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Poľsku

Poľsko zaviedlo DPH v roku **1993** ako jednu z foriem prípravy na vstup do EÚ v roku 2004. V poľskej legislatíve je zakotvená DPH v zákone o DPH a vo vyhláske ministerstva financií. V roku 2023 sa v oblasti DPH podarilo Poľsku zlepšiť podnikateľské prostredie vo forme **DPH skupín** a presunutím niektorých tovarov a služieb do skupiny tovarov a služieb so zníženou sadzbou dane. Uvedená zmena je výsledkom reakcie vlády na **infláciu**, ktorá v Poľsku narástla takmer o **15 %** za rok 2022.⁴⁹

2.6.1 Povinná registrácia na DPH

Od roku 2023 je možné v Poľsku založiť DPH skupinu za podmienok, že jej členovia majú medzi sebou **finančné** alebo **organizačné** prepojenie.

Za **finančné prepojenie** sa považuje:

- Priame vlastníctvo viac ako 50% základného imania.
- Vlastníctvo viac ako 50% hlasovacích práv.
- Vlastníctvo viac ako 50% podielu na zisku.

Za **organizačné prepojenie** sa považuje:

- Priame alebo nepriame fungovanie pod formou spoločného hospodárenia.
- Podnikateľská činnosť je organizovaná čiastočne alebo úplne na základe vzájomnej dohody podľa § 15a ods. 5 zákona o DPH.⁵⁰

V poľskej legislatíve nie je umožnená dobrovoľná registrácia pre podnikateľov, ktorý nespĺňajú limit obratu pre DPH. Od októbra 2020 bolo nahradené daňové priznanie k DPH za **OECD systém SAF – T**.⁵¹ Tento systém sa vyplňa mesačne alebo v niektorých prípadoch **štvrt'ročne. To platí pre podnikateľov s obratom do 550 mil. PLN (117 mil. Eur).**⁵²

Pre nerezidentov platia podobné podmienky k registrácii DPH ako pre tuzemských podnikateľov, s tým rozdielom, že nie je stanovený limit na registráciu DPH. Fiškálny zástupca je pre podnikateľov.. Pre podnikateľov, ktorý pochádzajú z krajín mimo EÚ je potrebné menovať fiškálneho zástupcu, ktorý musí byť povolaním účtovník alebo colný zástupca.

Registrácia k DPH sa v Poľsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovoz tovaru do Poľska a vývoz tovaru z Poľska;
- Predaj tovaru v rámci Poľska;
- Predaj tovaru z Poľska do krajín mimo EÚ;
- Predaj tovaru na diaľku súkromným osobám žujúcim v Poľsku.⁵³

⁴⁹ Dostupné online: <https://www.vatcalc.com/poland/poland-vat-country-guide/>

⁵⁰ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/poland/poland-vat-group-implemented-jan-2023/>

⁵¹ https://www.vatcalc.com/poland/poland-replaces-vat-return-with-saf-t-jpk_vat-october-2020/

⁵² Dostupné online https://www.vatcalc.com/poland/poland-replaces-vat-return-with-saf-t-jpk_vat-october-2020/

⁵³ Dostupné online: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/poland/>

2.6.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Hranica obratu pre registráciu sa v Poľsku menila v roku **2017**, a to z **150 000 PLN (31 914,90 Eur)** na **200 000 PLN (42 533,19 Eur)**. Medzi hlavné dôvody navýšenia uvedenej hranice patrilo zníženie zaťaženia u malých podnikateľov a odstránenie administratívneho zaťaženia daňových úradov v Poľsku.

Tabuľka 15 Vývoj hranie obratu v Poľsku

Časové obdobie	Eur	V domácej mene
2000	16 243,6	80 000
2003	10 000	46 963
2006	9 326,5	43 800
2007	8 453,5	39 700
2010	21 293,4	100 000
2011	31 940	150 000
2023	42 586,7	200 000

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.6.3 Výška sadzieb DPH

Sadzby DPH sa v Poľsku od jej zavedenia v roku 1993 menili iba 2 krát, a to v roku **2000** a v roku **2011**. V roku 2023 je základná sadzba DPH na úrovni **23 %**. **Znížená 8 % sadzba DPH sa vzťahuje** na základné potraviny, zvieratá a súvisiace produkty, osobnú dopravu, cestovné služby, reštaurácie a catering, vybrané služby náročné na ľudskú prácu, knihy a noviny, zdravotnícke služby, ubytovanie v hoteli a nocľah. **Znížená 5 % sadzba DPH sa vzťahuje** na nespracované potraviny, vybrané poľnohospodárske potreby a e-knihy.⁵⁴

Tabuľka 16 Vybrané ukazovatele DPH v Poľsku

Zavedenie DPH	1993
Hranica registrácie	200 000 PLN (42 533,19 Eur)
Sadzba DPH	23 %
Znížené sadzby DPH	13,5 %; 9 %
DPH skupiny	Áno
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Dvojmesačne, Štvormesačne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.7 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Rumunsku

Rumunsko zaviedlo DPH v roku **1993**. Aktuálne ju upravuje rumunský zákon o DPH (kapitola 7) z roku 2015 a po vstupe Rumunska do EÚ aj smernica EÚ o DPH, ktorá bola implementovaná do Rumunskej legislatívy. Rumunsko aktuálne bojuje s vysokou **mierou inflácie**. V oblasti DPH sa snaží pomôcť podnikom **znížením sadzby DPH** na vybrané tovary a služby. Tieto opatrenia boli zahrnuté do výdavkov, ktoré slúžia na obmedzenie deficitu verejných financií na úroveň 6,2 % HDP.

2.7.1 Povinná registrácia na DPH

Dobrovoľná registrácia na DPH je povolená pre rezidentov. Nerezidenti majú rovnaké podmienky pri dobrovoľnej registrácii ako tuzemskí podnikatelia. Spoločnosti z krajín mimo

⁵⁴ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/poland/poland-vat-country-guid>

EÚ majú povinnosť menovať fiškálneho zástupcu, ktorý sa stáva zodpovedný za DPH svojich klientov.

Založenie **DPH skupiny** v Rumunsku je náročnejšie oproti väčšine krajín EÚ a podlieha prísnejším pravidlám. Do DPH skupiny nemajú možnosť vstúpiť nerezidenti a taktiež nie je možné vytvoriť jednotné IČ DPH. Pri obchode medzi členmi v skupine sa nedá uplatniť nulová DPH.

Daňové priznanie k DPH v Rumunsku je možné podať mesačne alebo štvrťročne (pokiaľ obrat FO a PO nepresiahol sumu 500 000 RON (101 626,02 Eur).

Registrácia k DPH sa v Rumunsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovozu a vývozu tovaru z a do Rumunska
- Nadobudnutie služieb a tovaru z krajín EÚ
- Organizovanie podujatí a konferencií v Rumunsku
- Skladovanie tovaru v Rumunsku vo forme zásob určenej na ďalší predaj
- Predaj na diaľku súkromným osobám v Rumunsku⁵⁵

2.7.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Hranica obratu pre registráciu DPH je v Rumunsku dosahuje úroveň **445 500 RON (90 548,78 Eur)**, čo predstavuje **najvyššiu** hranicu pre registráciu v celej Európskej únii.

2.7.3 Výška sadzieb DPH

Základná sadzba DPH je v Rumunsku je na úrovni **19 %**. Znížená **9 %** sadzba DPH sa vzťahuje na zdravotnícky materiál, potraviny a nealkoholické nápoje, pitnú vodu, hotelové ubytovanie, pohostinské služby. Znížená **5 %** sadzba DPH sa vzťahuje na knihy a časopisy, e-knihy, kultúrne atrakcie, sociálne bývanie a osobnú dopravu⁵⁶.

Tabuľka 17 Vybrané ukazovatele DPH v Rumunsku

Zavedenie DPH	1993
Hranica registrácie	445 500 RON (90 548,78 Eur)
Sadzba DPH	19 %
Znížené sadzby DPH	9 %; 5 %; 0 %
DPH skupiny	Čiastočne
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Štvrťročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.8 Vybrané podmienky uplatňovania DPH vo Švédsku

Švédsko zaviedlo DPH v roku **1968**. Významnejšie zmeny v oblasti DPH nastali až v roku **1994**, v ktorom došlo k legislatívnym úpravám zákona o DPH z dôvodu vstupu Švédska do EU. Tak ako ďalšie krajiny aj Švédsko po vstupe do EÚ implementovalo európsku smernicu o DPH. V roku 2022 Švédsko navrhlo zvýšenie hranice obratu k DPH o viac ako polovicu. Druhým krokom v oblasti DPH bolo preradenie niektorých služieb zo skupiny služieb s 12 % sadzbou DPH do skupiny služieb so 6 % sadzbu DPH.

⁵⁵ Dostupné online: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/romania/>

⁵⁶ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/romania/romania-vat-guide/>

2.8.1 Povinná registrácia na DPH

Aj keď má Švédsko pomerne nízku hranicu pre registráciu DPH oproti ostatným krajinám EÚ, **umožňuje dobrovoľnú registráciu** na DPH podnikateľským subjektom, ktorí neprekročia uvedenú hranicu.

Vo Švédsku je možné vytvoriť **DPH skupinu**, no má obmedzené pôsobenie. Vytvoriť DPH skupinu je možné iba pre sektory finančných služieb alebo pre spoločnosti v komisionárskej štruktúre. Tak ako aj v ďalších analyzovaných krajinách EÚ, aj vo Švédsku je potrebné, aby členovia mali spoločné ekonomické, finančné alebo organizačné prepojenie. Nerezidenti nemajú možnosť stať sa členom DPH skupiny.

Podanie daňového priznania k DPH je možné **štvrt'ročne** alebo **mesačne**, a to v prípade, ak obrat presiahne 4 milióny SEK (357 tis. Eur) ročne. Platcovia DPH s obratom nižším ako je 1 mil. SEK (89 tis. Eur) majú možnosť podať priznanie k DPH **raz za rok**.

Pre **nerezidentov** platia podobné podmienky pre registráciu k DPH. Výnimkou je iba výška hranice obratu pre registráciu na DPH, ktorú **nemajú stanovenú**. Pre podnikateľov mimo EÚ platí povinnosť vymenovania fiškálneho zástupcu. Fiškálny zástupca vo Švédsku neručí za DPH svojho klienta.

Registrácia k DPH sa vo Švédsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovoz tovaru do EÚ cez Švédsko;
- Nákup a predaj tovaru vo Švédsku;
- Skladovanie tovaru vo Švédsku;
- Predaj tovaru zo Švédska do iných krajín EÚ;
- Nadobudnutie tovaru z iných krajín EÚ do Švédska;
- Predaj na diaľku súkromným osobám vo Švédsku z inej krajiny EÚ.⁵⁷

2.8.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Vo Švédsku došlo v roku **2022** k navýšeniu hranice obratu z pôvodných **30 000 SEK (2 683,36 Eur)** na **80 000 SEK (7 155,64 Eur)**. Hranica obratu je aj po jej navýšení **druhá najnižšia** z vybraných hodnotených krajín EÚ.

Tabuľka 18 Vývoj hranice obratu vo Švédsku

Časové obdobie	Eur	V domácej mene
2000	-	Nebola zavedená
2010	2683,4	30 000
2014	-	Došlo k zrušeniu
2018	2683,4	30 000
2023	7155,6	80 000

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

⁵⁷Dostupné online: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/sweden/>

2.8.3 Výška sadzieb DPH

Základnú **25 %** sadzbu DPH má Švédsko **druhú najvyššiu** v EÚ spolu s Chorvátskom a Dánskom. Znížená **12 %** sadzba DPH sa vzťahuje na hotely, dodávky náročné na prácu, reštaurácie a cateringové služby, základné potraviny a nealkoholické nápoje. Znížená **6 %** sadzba DPH sa uplatňuje pri novinách, lístkoch na kultúrne a športové podujatia, autorské práva a osobnú dopravu.⁵⁸

Tabuľka 19 Vybrané ukazovatele DPH vo Švédsku

Zavedenie DPH	1968
Hranica registrácie	80 000 SEK (7 155,64 Eur)
Sadzba DPH	25 %
Znížené sadzby DPH	12 %, 6 %, 0 %
DPH skupiny	Čiastočne
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Štvrťročne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.9 Vybrané podmienky uplatňovania DPH v Írsku

V Írsku bola zavedená DPH v roku **1972** ako podmienka pre vstup Írska do EHS (dnešná Európska Únia.) Podmienky uplatňovania DPH v Írsku upravuje **zákon o konsolidácii dane z pridanej hodnoty** (platný od roku 2010), **zákon o financiách** z roku 2016 a **smernica EÚ o DPH**, ktorá bola implementovaná do legislatívy pri vstupe Írska do Únie. V súčasnosti írsky vláda bojuje proti zvýšeniu životných nákladov a inflácii znižovaním DPH na oblasť cestovného ruchu a pohostinstiev. Táto forma pomoci bude Írsko stáť približne **250 mil. Eur**.

2.9.1 Povinná registrácia na DPH

Dobrovoľná registrácia je pre podnikateľov s nižším príjmom ako je legislatívne stanovené pre povinnú registráciu dovoľená.

DPH skupiny sú v Írsku dobrovoľné, no na ich vytvorenie je potrebné splniť určité podmienky. Jednou z nich je, že FO a PO podnikatelia musia byť rezidenti v Írsku. Ďalej musia mať ekonomické, organizačné alebo finančné prepojenie.

Daňové priznanie k DPH je v Írsku možné podať **každý mesiac, raz za dva mesiace a raz za štyri mesiace**. FO a PO podnikatelia štandardne podávajú daňové priznanie k DPH raz za dva mesiace. Mesačné daňové priznania sú určené pre tie FO a PO, ktoré majú dlhodobý úver. Štvormesačná možnosť podania daňového priznania je určené pre tých FO a PO, ktoré majú obrat v rozmedzí od 3 001 Eur do 14 400 Eur za rok.

Pre **registráciu nerezidentov** k DPH v Írsku neplatí žiadny limit hranice obratu. Taktiež nie je potrebné vymenovať **fiškálneho zástupcu** v prípade platiteľov DPH z krajín mimo EÚ. Úrady si však ponechávajú možnosť nariadenia fiškálneho zástupcu v prípade zlej evidencie a nesprávnom dodržiavaní daňových predpisov.

Registrácia k DPH sa vo Írsku vyžaduje pokiaľ dochádza k:

- Dovozu tovaru z Írska;
- Nákupu a predaju tovaru v rámci Írska;
- Organizovaniu podujatí a konferencií v Írsku;

⁵⁸ Dostupné online <https://www.vatcalc.com/sweden/sweden-vat-country-guide/>

- Skladovaniu tovaru vo forme zásob v Írsku;
- Predaju tovaru z Írska do krajín EÚ;
- Predaju na diaľku súkromným osobám.⁵⁹

2.9.2 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH

Hranica obratu pre registráciu na DPH v Írsku patrí k jedným z **najvyšších v Európskej únii** a je kategorizovaná na tovar a služby. Hranica pri tovare je stanovená na úrovni **75 000 Eur** a hranica pre služby na **úrovni 37 500 Eur**.

Tabuľka 20 Vývoj hranice obratu v Írsku

Casové obdobie	Výška hranice v eurách	
2000	51 000 - Tovar	25 500 - Služby
2007	55 000 - Tovar	27 500 – Služby
2010	75 000 - Tovar	37 500 - Služby
2023	75 000 - Tovar	37 500 - Služby

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

2.9.3 Sadzby DPH

Základná sadzba DPH v Írsku je stanovená na **23 %**. Znížená sadzba v Írsku predstavuje **13,5 %** a vzťahuje sa na vybrané časti z poľnohospodárstva, elektrinu, pohostenie v reštauráciách a kaviarňach a hotely. Znížená **9 %** sadzba DPH sa uplatňuje pre teplé nápoje a jedlo so sebou, jedlo v kaviarňach a reštauráciách, e-knihy a e-časopisy, športové podujatia a kadernícke salóny.⁶⁰

Tabuľka 21 Vybrané ukazovatele DPH v Írsku

Zavedenie DPH	1972
Hranica registrácie	Tovar 75 000 Eur
Sadzba DPH	23 %
Znížene sadzby DPH	13,5 %; 9 %
DPH skupiny	Áno
Dobrovoľná registrácia DPH	Áno
Frekvencia priznania k DPH	Mesačne, Dvojmesačne, štvormesačne

Zdroj: Vatcalc, Vlastné spracovanie SBA

⁵⁹ Dostupné online: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/ireland/>

⁶⁰ <https://www.vatcalc.com/ireland/ireland-vat-country-guide/>

2.10 Hranice obratu pre povinnú registráciu DPH v krajinách EÚ

V porovnaní s krajinami Európskej únie je Slovensko so stanovenou hranicou obratu pre povinnú registráciu DPH na **8. mieste**. Polovica krajín, ktoré obsadili vyššie priečky ako Slovensko v tabuľke č. 19, za posledné 3 roky už **zvyšovali hranicu obratu**. Vo Francúzsku došlo k poslednému zvýšeniu hranice obratu v roku **2021**. V prípade Českej republiky, Bulharska a Talianska došlo k zvýšeniu hranice obratu v roku **2023**.

Aj v prípade krajín, ktoré majú aktuálne stanovenú **hranicu obratu nižšiu** ako Slovenská republika došlo k navýšeniu za posledné 3 roky. V roku **2020** došlo k navýšeniu hranice obratu v Nemecku o 4 500 Eur, v tom istom roku zvyšovalo svoju hranicu obratu aj Luxembursku a Rakúsku, a to zhodne o 5 000 Eur. V roku 2021 zvýšilo hranicu obratu Fínsko o 4 000 Eur. O rok neskôr Švédsko, ktoré zdvihlo hranicu obratu približne o 4 300 Eur. Minimálne ďalšie 2 krajiny majú v pláne na budúci rok **2024** zvyšovať hranicu obratu. Holandsko, ktoré plánuje posunúť hranicu obratu na 25 000 Eur a Litva, ktorá plánuje posúvať hranicu obratu na 65 000 Eur.

Špecifickým prípadom je Grécko, ktoré má nastavenú hranicu obratu 10 000 Eur pre malé podniky. Podľa dostupných informácií v Španielsku a Portugalsku **nie je aktuálne stanovená** hranica obratu pre povinnú registráciu k DPH.

Tabuľka 22 Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH v krajinách EÚ

Krajina	Hranica obratu pre povinnú registráciu na DPH v Eur
Rumunsko	90 653
Francúzsko	85 800
Taliansko	85 000
Česko	84 620
Írsko	75 000
Bulharsko	51 130
Slovinsko	50 000
Slovensko	49 790
Litva	45 000
Poľsko	44 217
Estónsko	40 000
Chorvátsko	40 000
Lotyšsko	40 000
Luxembursko	35 000
Malta	35 000
Rakúsko	35 000
Maďarsko	31 279
Belgicko	25 000
Nemecko	22 000
Holandsko	20 000
Cyprus	15 600
Fínsko	15 000
Švédsko	7 023
Dánsko	6 718
Grécko	10 000
Španielsko	-
Portugalsko	-

Zdroj: Vatcalt

3. Navýšenie hranice pre povinnú registráciu platiteľ'a DPH na Slovensku

Od roku **2009** nedošlo ku zmenám v rámci výšky hranice pre povinnú registráciu na DPH. Dôvodom navrhovaného **navýšenia hranice** pre povinnú registráciu na DPH je **vývoj inflácie** od roku 2009 a tiež vyššie **spomínaná smernica EÚ** z roku 2020 s cieľom znížiť malým podnikateľom administratívnu záťaž.

Pre potrebu zvýšenia hranice DPH poukazujú aj výsledky prieskumu Kvality podnikateľského prostredia (1 000 respondentov), ktorý okrem iného hodnotil dopady nárastu inflácie na MSP. Na základe výsledkov prieskumu boli identifikované dve najvýznamnejšie prekážky pre fungovanie a rast podnikania MSP na Slovensku. Ako najvýznamnejšia prekážka bola podnikateľmi označená daňovo-odvodová záťaž (93,6 %). Za druhú najvýznamnejšiu prekážku respondenti označili vysokú mieru inflácie (91,9 %). Zároveň respondenti uviedli, že inflácia má najväčší dopad na zvýšenie ich nákladov na podnikanie. Aj na základe týchto zistení by sa malo uvažovať nad zvýšením limitu hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH. Pre podnikateľov by to znamenalo v určitých prípadoch zníženie nákladov a oslobodenie od administratívnej záťaže.

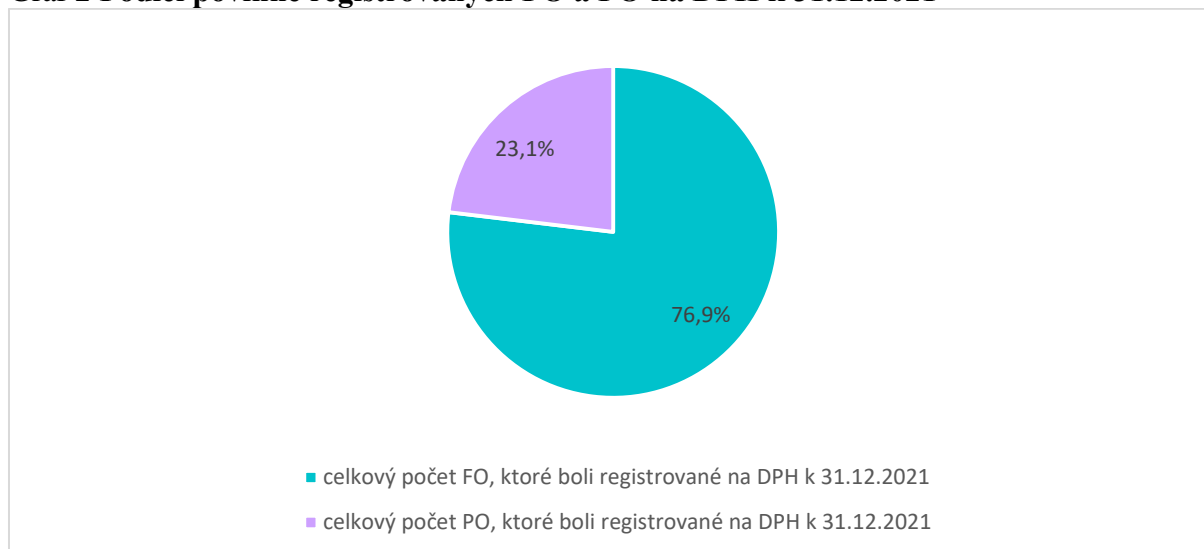
V nasledujúcej časti analýzy sú používané dáta poskytnuté Finančnou správou, ktoré udávajú počet podaných daňových priznaní podľa formy podnikateľského subjektu a zároveň kategorizujú tieto formy podnikania podľa dosiahnutej výšky obratu fyzických a právnických osôb za rok 2021.

Tabuľka 23 **Počet podnikateľských subjektov a objem DPH v Eur podľa daňových priznaní za rok 2021**

Výška obratu	Forma podnikateľského subjektu	Počet podaných daňových priznaní	Objem dane z pridanej hodnoty v Eur
0 – 49 790	Fyzická osoba	27 405	
	Právnická osoba	69 554	
49 790 -78 000	Fyzická osoba	6 354	15 706 898
	Právnická osoba	14 233	28 134 238
49 790 – 85 000	Fyzická osoba	7 569	19 915 285
	Právnická osoba	17 023	38 699 966
85 000 a viac	Fyzická osoba	15 729	228 357 866
	Právnická osoba	75 680	7 439 363 350

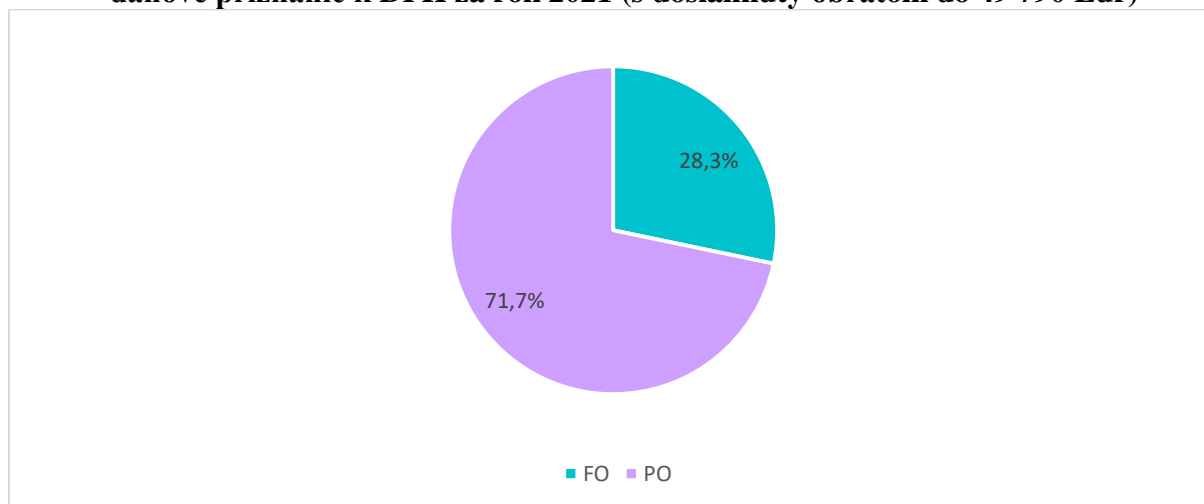
Zdroj: Finančná správa SR

Podľa údajov finančnej správy za rok 2021 bol príjem štátneho rozpočtu z dani z pridanej hodnoty približne **7,7 mld.** Eur, čo predstavovalo v skutočnosti vyšší výber dane z pridanej hodnoty oproti plánu štátneho rozpočtu o **10,3 %**. Z celkových daňových príjmov štátneho rozpočtu predstavoval najvyšší podiel príjmov práve z DPH, a to vo výške **57,4 %**.

Graf 2 Podiel povinne registrovaných FO a PO na DPH k 31.12.2021

Zdroj: Finančná správa SR

Podľa dát poskytnutých finančnou správou bol k 31.12.2021 počet FO a PO, ktoré boli povinne registrované na DPH na úrovni **207 145** (z toho 47 858 bolo fyzických osôb a 159 287 právnických osôb). Tento počet FO a PO sa líši s počtom uvedeným v tabuľke č. 1, a to z dôvodu, že niektoré podnikateľské subjekty podali počas roka daňové priznanie no k 31.12.2021 už boli deregistrované. V spomínanom roku bol počet osôb (FO aj PO), ktoré podali daňové priznanie k DPH a dosiahli obrat v rozmedzí od 0 do 49 790 Eur na úrovni **96 959**.

Graf 3 Podiel na celkovom počte FO - podnikateľov a PO podnikateľov podávajúcich daňové priznanie k DPH za rok 2021 (s dosiahnutým obratom do 49 790 Eur)

Zdroj: Finančná správa SR

Podiel fyzických osôb - podnikateľov na celkovom počte podaných daňových priznaní za rok 2021 s obratom do 49 790 Eur bol **28,3 %** (v absolútnom vyjadrení 27 405 FO). Podiel právnických osôb - podnikateľov bol **71,7 %** (v absolútnom vyjadrení 69 554 PO). Obe skupiny podnikateľov boli **dobrovoľne registrované** k platbe DPH, pretože nedosiahli hranicu obratu (t. j. 49 790 Eur) pre povinnú registráciu na DPH.

3.1 Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH pri zohľadnení inflácie

Hranica povinnej registrácie k DPH sa naposledy menila ešte v roku 2009 a je stanovená na 49 790 Eur. Navýšenie tejto hranice by pomohlo drobným podnikateľom pri znížení **administratívnej záťaže a režijných nákladoch**. Pokiaľ sa podnikateľ stane platiteľom DPH pribudnú mu povinnosti a svojim zákazníkom zvyšuje cenu produktov a služieb o DPH. Navyše musí podávať pravidelné daňové priznania a evidovať daňové doklady. Nasledujúca tabuľka zohľadňuje vplyv vývoja inflácie na hodnotu hranice k povinnej registrácii.

Tabuľka 24 Vývoj inflácie na Slovensku od roku 2009 do roku 2025

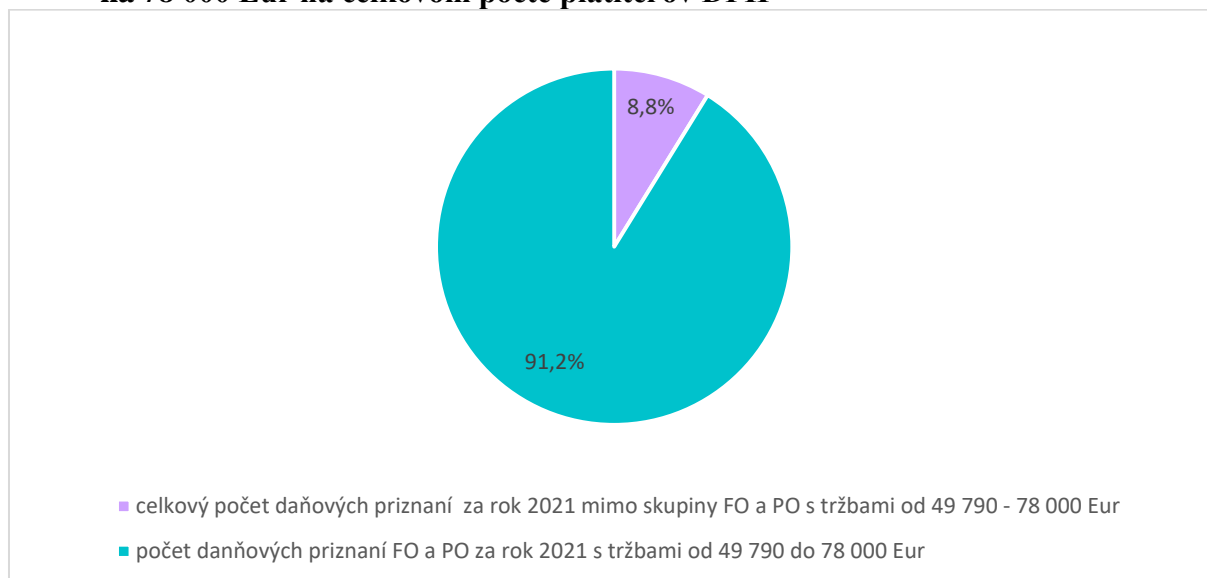
Rok	Percentuálny nárast inflácie	Navrhovaná výška hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH
2009	1,6	47 790,0
2010	1,0	48 554,6
2011	3,9	49 040,2
2012	3,6	50 592,8
2013	1,4	52 278,1
2014	- 0,1	53 526,1
2015	- 0,3	53 472,6
2016	- 0,5	53 312,1
2017	1,3	53 045,6
2018	2,5	53 735,2
2019	2,7	55 078,5
2020	1,9	56 565,7
2021	3,2	57 640,4
2022	12,8	59 484,9
2023	9,8	67 087,1
2024*	5,3	73 661,5
2025*	4,2	77 590,5

Zdroj: NBS (Národná banka Slovenska)

*predikcia vývoja inflácie

Podľa vývoja inflácie do roku 2021 a pri zohľadnení predikcie inflácie na roky 2024 a 2025 podľa NBS by sa mala hodnota hranice obratu k povinnej registrácii DPH zvýšiť na približne **78 000 Eur**. Odhadovaný počet FO, na ktoré by sa nevzťahovala povinná registrácia na DPH by vzrástol o **6354** a odhadovaný počet PO, na ktoré by sa nevzťahovala povinná registrácia na DPH by vzrástol o **14 233**. Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH by malo dopad na **20 587** (8,8 % z celkového počtu podnikateľských subjektov registrovaných na DPH) fyzických a právnických osôb. Pokiaľ by došlo k navýšeniu hranice obratu na úroveň 78 000 Eur **určitá časť fyzických a právnických osôb** by zostala naďalej platiteľom DPH, pretože sa im tento stav oplatí. Jedným z dôvodov je, že jeho obchodnými partnermi sú platitelia DPH alebo má záujem o obchodovanie so zahraničnými podnikateľskými subjektami.

Graf 4 Podiel FO a PO s možnosťou zmeny povinnej registrácie pri zmene hranice obratu na 78 000 Eur na celkovom počte platiteľov DPH

Zdroj: Finančná správa SR

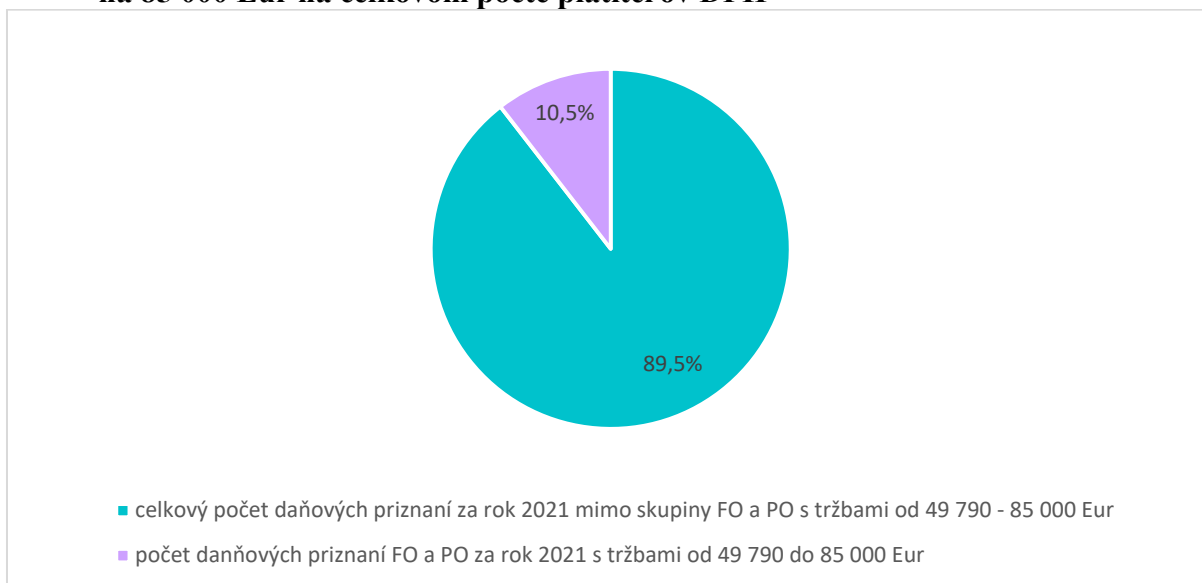
Navýšenie hranice obratu k povinnej registrácii DPH pri zohľadnení inflácie na 78 000 Eur by malo vplyv aj na príjem štátneho rozpočtu. Podľa údajov Finančnej správy za rok 2021 by poklesol približne o **0,56 %** (43 mil. Eur).

3.2 Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu k DPH pri zohľadnení smernice EÚ

Vo februári roku 2020 vyšla v Úradnom vestníku Európskej únie smernica, ktorá sa týka zvláštneho režimu podpory malých a stredných podnikov, kde sa členské štáty EÚ budú môcť rozhodnúť pre stanovenie hranice obratu pre platiteľa DPH až na úroveň **85 000 Eur** pre tuzemských podnikateľov a taktiež pre nerezidentov v krajinách Európskej únie. Toto rozhodnutie už prijali napríklad krajiny ako Česká republika alebo Taliansko, ktoré uvedenú hranicu navýšili. V podmienkach ČR na 2 000 000 mil. CZK (85 000 Eur), ako aj v prípade Talianska na 85 000 Eur.

Pri stanovení novej maximálnej hranice obratu podľa smernice EÚ by odhadovaný počet FO, na ktoré by sa nevzťahovala povinná registrácia na DPH, vzrástol o **7 569** a odhadovaný počet PO, na ktoré by sa nevzťahovala povinná registrácia na DPH, by vzrástol o **17 023**. Navýšenie hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH by malo dopad na 24 592 (10,5 % z celkového počtu podnikateľských subjektov registrovaných na DPH) fyzických a právnických osôb. Pokiaľ by došlo k navýšeniu hranice obratu na úroveň 85 000 Eur **určitá časť fyzických a právnických osôb** by zostala naďalej platiteľom DPH, pretože sa im tento stav oplatí, jedným z dôvodov je, že jeho obchodnými partnermi sú platitelia DPH alebo má záujem o obchodovanie so zahraničnými podnikateľskými subjektami.

Graf 5 Podiel FO a PO s možnosťou zmeny povinnej registrácie pri zmene hranice obratu na 85 000 Eur na celkovom počte platiteľov DPH

Zdroj: Finančná správa SR

Navýšenie hranice obratu k povinnej registrácii DPH pri zohľadnení smernice EÚ na 85 000 Eur by malo vplyv aj na príjem štátneho rozpočtu. Podľa údajov finančnej správy za rok 2021 by poklesol približne o **0,75 %** (58 mil. Eur).

Záver

Z hľadiska vývoja legislatívnych podmienok v oblasti DPH od roku 1993 dochádzalo na Slovensku k najčastejším zmenám v oblasti registrácie platiteľa DPH, zmeny sadziieb DPH, zmeny pri presune medzi základnou a zníženou sadzbou DPH, v oslobodených sektoroch a zmeny v systéme uplatňovania nadmerných odpočtov. V prvej kapitole sme sa zamerali na jednotlivé druhy registrácie vymedzené slovenskou legislatívou. Dôležité bolo vymedziť základné podmienky, podľa ktorých sa odvíja povinná, respektíve dobrovoľná registrácia zdaniteľných osôb. Táto časť definuje pojem DPH, ktorá bola zavedená v roku 1993 a prešla najvýznamnejšími legislatívnymi zmenami v roku 2004, kedy Slovensko vstupovalo do EÚ. Daňová reforma priniesla jednotnú 19 % sadzbu DPH a novú hranicu obratu 1 500 000 mil. SK (37 453 Eur). Ďalšou zmenou v oblasti DPH bolo opätovné zavedenie zníženej 10 % sadzby DPH na vybrané tovary a služby (na vybrané tovary zdravotníckeho charakteru). V roku 2008 pribudli do tejto skupiny aj ďalšie tovary, ako napríklad tlačene knihy, hudobniny, brožúry, obrázkové knihy a iné podobné tlačoviny. Počas nasledujúcich rokov dochádzalo k zmenám v oblastiach hranice obratu, výšky sadzby DPH a presunom tovarov a služieb zo základnej do zníženej sadzby DPH a naopak. Predmet DPH, ktorý definuje za akých podmienok sa z tovaru a služby stáva predmetom, na ktorý sa uplatňuje DPH. Ďalej zdaniteľnú osobu ako FO alebo PO, ktorá vykonáva ekonomickú činnosť, z ktorej dosahuje príjem. Zdaniteľná osoba ma podľa legislatívnych podmienok nárok na odpočítanie DPH pokiaľ má postavenie platiteľa dane.

Štandardná sadzba DPH bola zavedená na Slovensku v roku 1993 na úrovni 23 %, no už o pár mesiacov sa zvýšila na 25 %. V roku 2004 bola hodnota štandardnej sadzby DPH 19 %, čo predstavovalo najnižšiu úroveň tejto sadzby. Ďalšia zmena sadzby DPH bola v roku 2011, kedy sa úroveň sadzby znížila o 1 p. b. na 19 %. Výška sadzby 19 % je platná na Slovensku aj aktuálne. Ďalšia sadzba, ktorá je uplatňovaná v slovenských podmienkach je znížená sadzba, ktorá mala v roku 1993 hodnotu 5 % percent. V roku 2003 sa znížená sadzba DPH dostala na svoje doterajšie maximum 14 % a na tejto úrovni bola do roku 2007, kedy sa znížila na 10 %. Táto výška je na Slovensku platná aj aktuálne.

Registrácia tuzemských a zahraničných zdaniteľných osôb je na Slovensku povinná, pokiaľ ich hranica obratu prekročí aktuálne platnú hodnotu 49 790 Eur, a to za 12 mesiacov po sebe idúcich mesiacov. Obe tieto skupiny majú nárok na zrušenie registrácie DPH. Pre tuzemskú zdaniteľnú osobu platí, že musel uplynúť minimálne jeden rok odkedy sa stala platiteľom DPH a zároveň obrat neprekročil sumu 49 790 Eur za jeden rok. Pre zahraničnú osobu platí, že počas bežného kalendárneho roka hodnota dodaného tovaru bez dane nepresiahla sumu 35 000 Eur a hodnota dodaného tovaru za predošlý rok tiež nepresiahla hodnotu 35 000 Eur.

Okrem vyššie zmienených registrovaných subjektov je možné na Slovensku vytvoriť aj DPH skupinu, ktorá umožňuje viacerým tuzemským zdaniteľným osobám sa registrovať ako jeden platiteľ DPH. Tieto zdaniteľné osoby však musia byť finančne ekonomicky alebo organizačne prepojené.

Pre lepšie porozumenie a vyhodnotenie aktuálneho stavu hranice obratu pre registráciu na DPH sme v druhej kapitole analýzy detailne zmapovali 9 krajín Európskej únie (Česká republika, Bulharsko, Francúzsko, Taliansko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Švédsko, Írsko), ktoré majú so Slovenskom geografickú príbuznosť a podobnú veľkosť ekonomiky.

Ďalšie krajiny boli zvolené kvôli tomu, že za posledné tri roky ich hranica obratu bola zvýšená alebo ich aktuálna hranica obratu je v podobnej výške ako je na Slovensku. Za porovnávacie ukazovatele boli zvolené náležitosti spojené s registráciou platiteľa na DPH a sadzby DPH. Z porovnávaných krajín ako prvá v EÚ zaviedla do svojho právneho systému DPH v roku 1954 Francúzsko. Zavedenie DPH bola reakcia na diskriminačný systém dovtedy

fungujúcej dani z obratu. Naopak poslednou krajinou z porovnávaných krajín, ktorá uviedla do svojej legislatívy DPH v roku 2002, je Litva. Krajina s najvyššou hranicou obratu pre registráciu na DPH je z porovnávaných krajín Rumunsko, a to má zároveň nastavenú aj najvyššiu hranicu obratu v celej EÚ. Najnižšiu hranicu obratu má stanovené Švédsko, ktoré túto hranicu už zvyšovalo v roku 2023 na hodnotu 7 200 Eur. Spomedzi porovnávaných krajín má odlišnú sadzbu pre tovar (75 000 Eur) a pre služby (37 500 Eur) Írsko. Francúzsko má hranicu obratu pre tovar nastavenú na (85 800 Eur) a pre služby (33 400 Eur). Írsko zároveň ako jediná krajina EÚ uplatňuje všetkých 5 sadzieb DPH (štandardná, 1. znížená, 2. znížená, super zníženú a parkovaciú). Okrem Írska (13,5 %) parkovaciú sadzbu DPH nevyužíva ďalšia s porovnávaných krajín. Super zníženú sadzbu DPH využíva okrem Írska (4,8 %) aj Taliansko (4 %) a Francúzsko (2,1 %). Druhá znížená sadzba je uplatňovaná vo Švédsku (12 %), Írsku (13,5 %), Poľsku (8 %), Taliansku (10 %), Česku (15 %), Litve (12 %), Francúzsku (10 %) a Rumunsku (9 %).

Výsledky komparácie vybraných ukazovateľov poukázali, že Slovensko sa v porovnaní s krajinami EÚ zaraduje z hľadiska výšky hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH (49 790 tis. Eur) medzi krajiny s nadpriemernou výškou hranice obratu. Táto výška hranice pomáha vybraním FO a PO na Slovensku usporiť čas a financie spojené s administratívnou náročnosťou pri vstupe podnikateľa do pásma platcu DPH. Priemerná výška hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH v EÚ je okolo 35 000 Eur. Slovensko sa umiestnilo na 8. miesto. Medzi krajiny EÚ s najvyššou hranicou obratu pre povinnú registráciu DPH patria Rumunsko, Taliansko, Česko a Francúzsko. Naopak medzi krajiny s najnižšou hranicou obratu pre povinnú registráciu DPH patria Dánsko, Švédsko a Fínsko. Do hodnotenia krajín sa nezapočítavali 3 krajiny, a to z dôvodu že Španielsko a Portugalsko nemajú aktuálne stanovenú hranicu obratu a Grécko má hranicu obratu stanovenú iba pre malé podniky.

Východiskom pre nami navrhovanú zvýšenú hranicu obratu pre povinnú registráciu na DPH bol rast inflácie od roku 2009, kedy bola hranica obratu naposledy menená. Pri zohľadnení inflácie by nová hranica mala byť na úrovni približne 78 000 Eur. Navýšenie hranice platcu DPH na 78 000 Eur by Slovensko posunulo na 5 miesto pri porovnaní s krajinami EÚ. No zároveň treba dodať, že sa očakáva zvýšenie hranice pre platcu DPH aj v ďalších krajinách EÚ. Nová hranica obratu by umožnila 6 354 fyzickým osobám podnikateľom a 14 223 právnickým osobám podnikateľom vystúpiť z pásma platiteľa DPH. Pre tieto podnikateľské subjekty by táto zmena znamenala zníženie administratívnej náročnosti podnikania spojenou s evidenciou daňových dokladov, mesačným alebo štvrťročným podávaním daňového priznania, zostavovaním kontrolných výkazov. Všetky tieto činnosti FO a PO podnikateľovi zvyšujú režijné náklady a časovú náročnosť podnikania. Po navýšení hranice obratu by už táto skupina podnikateľov nemala povinnosť zvyšovať cenu tovarov alebo služieb o DPH. S navýšením hranice súvisí aj zníženie príjmu štátneho rozpočtu. Keďže DPH tvorí najvýraznejší daňový príjem štátneho rozpočtu. Navýšenie hranice by malo dopad na jeho zníženie. Skupina FO a PO (20 587) s obratom od 49 790 Eur (súčasná hranica obratu) do 78 000 Eur sa podieľala na príjme štátneho rozpočtu 43,8 mil. Eur za rok 2021, čo predstavuje z celkového príjmu štátneho rozpočtu z DPH iba 0,56 %.

Okrem vývoja inflácie je potrebné na stanovenie novej hranice obratu na DPH pre Slovensko zohľadniť aj smernicu EÚ z roku 2020, ktorej úlohou je podpora MSP v krajinách EÚ. Jednou z foriem pomoci je možnosť posunutia hranice obratu pre krajiny EÚ až na výšku 85 000 Eur. Túto cestu už využili krajiny ako Česká republika alebo Taliansko. V prípade, že by Slovensko posunulo hranicu obratu až na 85 000 Eur. Skupina platiteľov DPH s obratom od 49 790 Eur do 85 000 Eur (24 592) by sa nemusela povinne registrovať na DPH. Tak ako aj v prípade skupiny s obratom do 78 000 Eur by táto skupina platiteľov DPH znížila svoju administratívnu zaťaženosť. Pre príjem do štátneho rozpočtu by posunutie hranice znamenalo

stratu príjmu vo výške 58 mil. Eur, čo predstavuje iba 0,75 % z celkového príjmu štátneho rozpočtu z DPH.

V nasledujúcom časovom období by sa Slovensko malo zaoberať navýšením hranice obratu pre povinnú registráciu na DPH, ktorá by reflektovala na nepriaznivú situáciu v podnikateľskom prostredí spôsobenú okrem iného aj rastom inflácie. Transpozíciou smernice EÚ do legislatívneho poriadku SR by bola, okrem podpory podnikateľského prostredia, dosiahnutá aj harmonizácia legislatívneho poriadku SR s požiadavkami EÚ v oblasti uplatňovania dane z pridanej hodnoty.

Na základe výsledkov analýzy odporúčame navýšenie hranice obratu na 85 000 Eur. V porovnaní so skupinou platiteľov DPH s obratom do 78 000 Eur spadá do tejto skupiny až o 4 005 viac FO a PO. Dopad na príjem štátneho rozpočtu skupiny platiteľov DPH s hranicou obratu do 85 000 je iba o 0,19 p. b. (15 mil. Eur) vyšší v porovnaní so skupinou platiteľov DPH s hranicou obratu do 78 000 Eur.

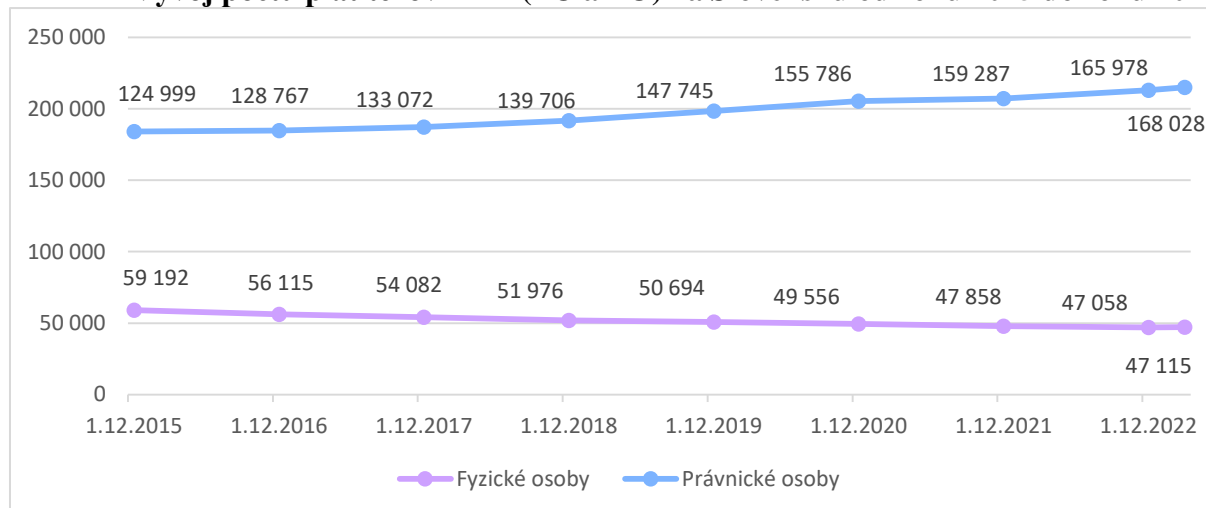
Zoznam príloh:

Príloha 1 Konverzný kurz eura a vybraných krajín EÚ

Hodnota v Cudzej mene z kurzového lístka zo dňa 16.03.2023	Hodnota v eurách
1,96 BGN	1 Euro
24,01 CZK	1 Euro
7,45 DKK	1 Euro
396,43 HUF	1 Euro
4,70 PLN	1 Euro
4,92 RON	1 Euro
11,18 SEK	1 Euro
1,5 mil. SK	37 453 Eur

Zdroj: NBS

Príloha 2 Vývoj počtu platiteľov DPH (FO a PO) na Slovensku od roku 2015 do roku 2022

Zdroj: Finančná správa

Zoznam použitých zdrojov:

Jarošová B. 2022 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v SR od roku 1993

Epi.sk, dostupné online na: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Vyvoj-sadzieb-dane-z-pridanej-hodnoty-v-SR-od-roku-1993.htm>
Bánociová A. 2009 ANALÝZA VÝVOJA DANE Z PRIDANEJ HODNOTY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE Dspace5.zcu.cz, dostupné online na: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/17313/1/11_banociova.pdf

Marec R. 25 rokov daňového systému SR – podnikatelia kedysi platili 60% dane skdp.sk, dostupné online na: <https://skdp.sk/webnew/main.nsf/0/79FE0D515040F2E1C12582470036ED90>

Kurzy-online.sk 2023 Čo je DPH (daň z pridanej hodnoty) kurzvy-online.sk, dostupné online na: <https://www.kurzy-online.sk/dane/co-je-dph/>

Finančná správa 2023 Základné pojmy v oblasti DPH financnasprava.sk, dostupné online na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zakladne-pojmy#ZdanitelneObchody>

Finančná správa 2023 Odpočítanie dane financnasprava.sk, dostupné online na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/odpocitanie-dane>

Solíková V. 2022 Sadzby DPH v roku 2023 podnikajte.sk, dostupné online na: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-pridanej-hodnoty/sadzby-dph-2023>

Europa.eu 2022 Pravidlá a sadzby DPH: štandardné, osobitné a znížené sadzby europa.eu, dostupné online na: https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/vat-rules-rates/index_sk.htm

Finančná správa 2023 Základ dane a oprava základu dane financnasprava.sk, dostupné online na : <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zaklad-dane-a-oprava>

Finančná správa 2023 Oslobodené činnosti financnasprava.sk, dostupné online na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/oslobodene-cinnosti>

Finančná správa 2023 Kto a kedy je povinný sa registrovať za platiteľa DPH financnasprava.sk, dostupné online na : <https://podpora.financnasprava.sk/201180-Kto-a-kedy-je-povinn%C3%BD-sa-registrova%C5%A5-za-platite%C4%BEa-DPH>

Finančná správa 2023 Kto a ako môže požiadať o dobrovoľnú registráciu za platiteľa DPH financnasprava.sk, dostupné online na : <https://podpora.financnasprava.sk/869539-Kto-a-ako-m%C3%B4%C5%BEE-po%C5%BEiada%C5%A5-o-dobrovo%C4%BEen%C3%BA-registr%C3%A1ciu-za-platite%C4%BEa-DPH>

Finančná správa 2023 Registračná povinnosť pre DPH financnasprava.sk, dostupné online na: <https://podpora.financnasprava.sk/869539-Kto-a-ako-m%C3%B4%C5%BEE->

[po% C5% BEiada% C5% A5-o-dobrovo% C4% BEn% C3% BA-registr% C3% A1ciu-za-platite% C4% BEa-DPH](#)

Finančná správa 2023 Zrušenie registrácie pre DPH financnasprava.sk, dostupné online na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/zrusenie-registracie-pre-dph>

Finančná správa 2023 Kontrolný výkaz DPH financnasprava.sk, dostupné online na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/kontrolny-vykaz-dph>

Černegová A. 2021 Komu sa oplatí byť platiteľom DPH a komu nie podnikajte.sk, dostupné online na: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-pridanej-hodnoty/komu-sa-oplati-byt-platitelom-dph>

Procházka J., 2021 Proč se stát dobrolným plátcem DPH? Komu se nepovinná registrace vyplatí. Businessinfo.cz, dostupné online na: <https://www.businessinfo.cz/clanky/proc-se-stat-dobrovolnym-platcem-dph-komu-se-nepovinna-registrace-vyplati/>

Procházka J., 2021 Kdo, kdy a proč platí DPH? Provedeme vás labyrintem daňové legislativy. Businessinfo.cz, dostupné online na: <https://www.businessinfo.cz/clanky/kdo-kdy-a-proc-plati-dph-provedeme-vas-labyrintem-danove-legislativy/>

Kurzy.cz 2023 DPH – skupinová registrace a skupina plátců kurzy.cz, dostupné online na: <https://www.kurzy.cz/dph/platci-dph/skupina-platcu/>

Financnisprava.cz 2022 Informace k novele zákona o DPH – zvýšení hodnoty obratu při vzniku plátcovství na 2 000 000 Kč (právní úprava účinná od 3.12.2022) financnisprava.cz, dostupné online na: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/registrace-dph/informace-k-novele-zakona-dph-03122022>

Aktualne.cz 2023 Sazby daně z přidané hodnoty a změny DPH aktualne.cz, dostupné online na: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/dph-dan-z-pridane-hodnoty-sazby-zmeny/r~0d2bd12edbab11e488b0002590604f2e/>

Zítková P. 2023 Změny v DPH přehledně: Které produkty mění sazbu daně a co zdraží e15.cz, dostupné online na: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/zmeny-v-dph-prehledne-kttere-produkty-meni-sazbu-dane-a-co-zdrazi-1398187>

Caragher J 2022 Bulgaria VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/bulgaria/bulgaria-vat-country-guide-2023/>

Polishtax.com 2022 VAT in Bulgaria polishtax.com, dostupné online na: <https://polishtax.com/vat-in-bulgaria/>

Asquith R 2022 Bulgaria to increase VAT registration threshold 2023 – EU approval vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/bulgaria/bulgaria-to-increase-vat-registration-threshold-2023-eu-approval/>

Eclear.com 2023 Bulgaria: Changes in VAT law ecler.com, dostupné online na: <https://eclar.com/article/bulgaria-changes-in-vat-law/>

Britanica.com value – added tax (VAT) britanica.com, dostupné online na: <https://www.britannica.com/money/value-added-tax>

Asquith R 2023 France VAT groups 2023 implemented vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/france/france-vat-groups-2023-consultation/>

Lexisnexis.co.uk 2023 France – VAT registration guide lexisnexis.co.uk, dostupné online na: <https://www.lexisnexis.co.uk/tolley/tax/commentary/eu-and-global-vat/vat-registration-guides/france-vat-registration-guide-01>

Globalvatcompliance.com 2022 VAT rates in France Globalvatcompliance.com, dostupné online na: <https://www.globalvatcompliance.com/nl/vat-rates-in-france/>

Caragher J 2022 Italy VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/italy/italy-vat-country-guide/>

Rottoli A. 2017 Italy: VAT group regime in Italy internationaltaxreview.com, dostupné online na: <https://www.internationaltaxreview.com/article/2a68xo5jhcgeuqk2xh5og/italy-vat-group-regime-in-italy>

Asquith R 2023 Italy increases VAT registration threshold to € 85, 000 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/italy/italy-to-raise-vat-registration-threshold-to-e85000/>

Caragher J 2022 Lithuania VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/lithuania/lithuania-vat-guide/>

Caragher J 2023 Lithuania proposes raising VAT registration threshold to € 55, 000 2024 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/lithuania/lithuania-proposes-raising-vat-registration-threshold-to-e65000-2024/>

Caragher J 2022 Poland VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/poland/poland-vat-country-guide/>

Asquith R 2023 Poland VAT Group implemented Jan 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/poland/poland-vat-group-implemented-jan-2023/>

Asquith R 2023 Poland Poland SAF – T JPK_VAT updates vatcalc.com, dostupné online na: https://www.vatcalc.com/poland/poland-replaces-vat-return-with-saf-t-jpk_vat-october-2020/

Tmf-group.com 2022 VAT in Poland tmf-group.com, dostupné online na: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/poland/>

Tmf-group.com 2022 VAT in Romania tmf-group.com, dostupné online na: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/romania/>

Caragher J 2022 Romania VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/romania/romania-vat-guide/>

Tmf-group.com 2022 VAT in Sweden tmf-group.com, dostupné online na: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/sweden/>

Caragher J 2022 Sweden VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/sweden/sweden-vat-country-guide/>

Tmf-group.com 2022 VAT in Ireland tmf-group.com, dostupné online na: <https://www.tmf-group.com/en/services/companies/accounting-tax/vat/country-profile/ireland/>

Caragher J 2022 Ireland VAT country guide 2023 vatcalc.com, dostupné online na: <https://www.vatcalc.com/ireland/ireland-vat-country-guide/>

Slov – lex.sk Právny informačný portál, Dostupné online na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/>

Eur-lex.europa.eu Úřední věstník Evropské unie, Dostupné online na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020L0285&from=EN>

Finančná správa SR

Národná banka Slovenska